1.ควรปฏิบัติตนอย่างไรเกี่ยวกับปัญหาบิดอะฮ์?

มุสลิมแทบทุกคน คงจะคุ้นเคยกับคำว่า "บิดอะฮ์" กันเป็นอย่างดี หรืออย่างน้อยคำๆนี้ก็คงจะเคยผ่านหูมาบ้างพอสมควร ...

แม้จะไม่ทราบความหมายของมันชัดเจนนัก แต่ทุกคนก็สามารถล่วงรู้ได้โดยสัญชาติญาณว่า คำว่าบิดอะฮ์ มีความหมายในทางลบอย่างแน่นอน ....

ทั้งนี้ ก็เนื่องมาจากมีการกล่าวขวัญถึงโทษอันรุนแรงของผู้ที่ทำบิดอะฮ์ด้วยการอ้างหลักฐานจากหะดีษที่ถูกต้องในวาระต่างๆอย่างต่อเนื่อง ..., อาทิเช่น จากการบรรยายบนเวทีโดยบรรดานักวิชาการ, จากหนังสือตำรับตำราด้านศาสนาซึ่งมีจำหน่ายอย่างแพร่หลาย, จากม้วนเท็ปคาสเส็ท หรือแม้กระทั่งจากการนั่งสนทนากันเองในกลุ่มเพื่อนฝูง .....

และสิ่งที่มุสลิมทุกคนจะปฏิเสธไม่ได้ก็คือ คำว่า "บิดอะฮ์" นี้ ได้สร้างความสั่นสะเทือน, สร้างความบาดหมาง และสร้างบาดแผลฉกรรจ์ให้แก่สังคมมุสลิม, --- ทั้งในวงแคบและวงกว้าง --- อย่างมหาศาล จนถึงขนาดในบางท้องที่ มีการทำร้ายร่างกายหรือการลอบเข่นฆ่ากัน, แยกมัสญิดกัน, สามีภรรยาหย่าร้างกัน, ตัดญาติขาดมิตรกัน, หรืออย่างเบาะๆที่สุดก็คือ ไม่ยอมพูดจาและไม่ยอมคบค้าสมาคมกัน ....

แน่นอน, พฤติการณ์ดังที่กล่าวมานี้ เป็นเรื่องไม่ถูกต้อง และเป็นข้อห้ามตามหลักการศาสนา .. ทั้งผู้ที่กล่าวหาและผู้ที่ถูกกล่าวหา .. แต่ขณะเดียวกัน ก็เป็นเรื่องยากยิ่งและคงไม่มีใครบังอาจพอจะไปตัดสินว่า ผู้ใดผิดผู้ใดถูก ...

ทั้งนี้ เพราะแต่ละฝ่ายที่ขัดแย้งกันในเรื่องของบิดอะฮ์ต่างก็อ้าง "ความชอบธรรม" ในมุมมองของตนว่า ตนเอง คือฝ่ายถูกต้อง ....

ฝ่ายหนึ่งอ้างว่า มีความจำเป็นที่จะต้องพูดและห้ามปรามจากการทำบิดอะฮ์ เพราะท่านนบีย์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม ได้กล่าวประณามและตราโทษของการทำบิดอะฮ์ไว้อย่างรุนแรงถึงขั้นลงนรก, เพราะฉะนั้น เรื่องบิดอะฮ์จึงเป็นเรื่อง "มุงกัรฺ" (เรื่องต้องห้าม) ตามหลักการศาสนา, **และทุกๆเรื่องมุงกัรฺ วาญิบจะต้องห้ามปรามเท่าที่สามารถ**โดยมีหลักฐานระบุไว้อย่างชัดเจนจากทั้งอัล-กุรฺอ่าน และซุนนะฮ์ .....

ขณะที่อีกฝ่ายหนึ่งก็โต้แย้ง (โดยการอ้างทัศนะของนักวิชาการบางท่านมายืนยัน) ว่า สิ่งที่ตนกระทำอยู่นั้น แม้จะเป็นบิดอะฮ์ ก็เป็นบิดอะฮ์ดี ...

ดังนั้นการกระทำของตนจึงเป็นสิ่งที่ได้รับผลบุญ, มิใช่ได้รับบาปหรือจะต้องลงนรกอเวจีดังที่อีกฝ่ายหนึ่งกล่าวหา ..

ทั้งสองฝ่ายที่ขัดแย้งกันในเรื่องบิดอะฮ์จึงมี "จุดยืน" กันคนละฟากฝั่งอย่างสิ้นเชิง ซึ่งเป็นการยากยิ่งที่จะโน้มน้าวให้มาบรรจบกันได้ เพราะเป็นการมองที่แตกต่างในสิ่งเดียวกัน .. เหมือนกับบุคคล 2 คนที่มองเหรียญเดียวกัน, แต่มองกันคนละด้าน, อย่างไรอย่างนั้น....

หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ เรื่องเดียวกันนั้น .. ขณะที่ฝ่ายหนึ่งมองว่าเป็นนรก อีกฝ่ายหนึ่งกลับมองว่า เป็นสวรรค์ ...

นี่คือ "**เส้นขนานด้านความคิด**" ที่มีมานานแสนนาน และอาจจะดำรงอยู่ต่อไปอีกนานแสนนาน .. ตราบใดก็ตามที่แต่ละฝ่ายที่ขัดแย้งกันนั้น ยังไม่ละ, หรือลด "ทิษฐิ" ของตนลงไป ...

หากเรายอมรับว่า ความขัดแย้งและความแตกแยกเป็นเรื่องเลวร้าย, และต้องการจะให้ความขัดแย้งเกี่ยวกับเรื่องนี้สลายไปหรือบรรเทาลงบ้าง ก็ขอเพียงแต่ให้ทุกคนหยุดตั้งสติคิด,.. และทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องอยู่กับคำว่า "บิดอะฮ์" --- ไม่ว่าจะเป็นผู้คัดค้านหรือผู้ปฏิบัติ --- จะต้องถือหลักปฏิบัติดังต่อไปนี้ คือ ...

1. ผู้ที่ถูกตักเตือนว่าทำบิดอะฮ์ .. ควรจะเข้าใจด้วยว่า ผู้ที่ตักเตือนเราเขามีเจตนาดีต่อเราและเป็นการปฏิบัติหน้าที่มุสลิมที่ดีของเขา ตามคำสั่งของพระองค์อัลลอฮ์ ซ.บ. ที่ให้มุสลิมทุกคน ต้องยับยั้งมุงกัรฺหรือเรื่องต้องห้ามตามความสามารถ ... (แม้จะเป็นมุมมองของเขาที่แตกต่างกับเราก็ตาม), .. **ดังนั้น จึงเป็นเรื่องไม่ถูกต้องที่เราจะไปออกอาการโมโหโกรธา, โกรธเคือง, หรือแสดงความเป็นปฏิปักษ์ต่อผู้หวังดีต่อเราและทำหน้าที่มุสลิมที่ดีของเขา**, .. เพราะพฤติกรรมดังกล่าว --- ไม่ว่าเราจะเป็นชาวบ้านธรรมดาหรือผู้รู้ --- ย่อมส่อให้เห็นว่า เราเป็นคนอวดดี, เจ้าอารมณ์, ไร้เหตุผล และความคิดคับแคบในเรื่องศาสนา โดยเฉพาะ ... ในปัญหาขัดแย้ง ...

และในความเป็นจริง, ถ้าหากจะพูดกันอย่างใจเป็นธรรมแล้ว ทุกเรื่องที่ถูกกล่าวหาว่า "เป็นบิดอะฮ์" และมีมุมมองที่ขัดแย้งกันนั้น... **ผู้ที่กำลังปฏิบัติสิ่งนั้นอยู่ ก็คือ ผู้ที่ตกอยู่ในสถานะการณ์ที่ "ล่อแหลมและเสี่ยง" ต่อความผิดพลาด** มากกว่าอีกฝ่ายหนึ่งถึง 3 เท่าตัว ! ....

ทั้งนี้ เพราะข้อขัดแย้งทุกเรื่องในปัญหาบิดอะฮ์ ย่อมวนเวียนอยู่ในประเด็นที่ว่า **สิ่งนั้น เป็นบิดอะฮ์ดีหรือบิดอะฮ์เลว** .. ซึ่งความหมายก็คือ **ทั้ง 2 ฝ่ายเห็นพ้องกันว่า สิ่งนั้นเป็นบิดอะฮ์** .. แต่มาขัดแย้งกันในประเด็นที่ว่า มัน "**ดี**" หรือ "**เลว**" เท่านั้น ...

เมื่อทั้ง 2 ฝ่ายยอมรับและเห็นพ้องกันว่า เรื่องที่กำลังขัดแย้งกันนั้น "**เป็นบิดอะฮ์**" ... หากจะเปรียบเทียบกันในเชิงคณิตศาสตร์ ก็เท่ากับว่า ฝ่ายที่ปฏิบัติหรือถือว่าสิ่งนั้นเป็นบิดอะฮ์ดี เสียเปรียบไปแล้วครึ่งหนึ่งหรือ 50 เปอร์เซ็นต์ .. เพราะท่านรอซู้ลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม ได้กล่าว(ซึ่งก็คล้ายกับเป็นการ "ให้น้ำหนัก" ฝ่ายที่เตือน)ไว้ว่า "**<u>ทุกๆบิดอะฮ์</u> <u>คือความหลงผิด</u>** (เลว)"....

ส่วนอีกครึ่งหนึ่งหรือ 50 เปอร์เซ็นต์ที่เหลือ, คือความขัดแย้งที่ว่า ... **สิ่งนั้นเป็นบิดอะฮ์ดี** ดังความเข้าใจของเรา **หรือบิดอะฮ์หลงผิด (เลว)** ดังคำเตือนของเขา ..ข้อนี้เราก็มีความหวังแค่ 25 เปอร์เซ็นต์<u>เป็นอย่างสูง</u> ทั้งนี้ เพราะเรายังหาข้อพิสูจน์ใดๆมายืนยันให้แน่ชัดไม่ได้เลยว่า "**สิ่งนั้น**" เป็น "**บิดอะฮ์ดี**" ดังที่เราเข้าใจ .. เพราะนอกจากความเข้าใจดังกล่าวของเราจะไปค้านกับหะดีษท่านนบีย์แล้ว เราก็ไม่มีหลักยึดเหนี่ยวอื่นใดอีกนอกจากสายเชือกเปราะบางเพียงเส้นเดียว คือ ทัศนะของนักวิชาการบางท่านที่บอกว่า สิ่งนั้น เป็นบิดอะฮ์ดี .. ซึ่งทัศนะของนักวิชาการ, ไม่ว่านักวิชาการระดับไหน --- ที่เป็นเพียงปุถุชนธรรมดา --- อาจจะผิดหรือถูกก็ได้ ....

ต่างกับเขา -- ผู้ตักเตือนเรา -- ที่มีหลักฐานอันแข็งแกร่งและมั่นคงค้ำยันอยู่ ... นั่นคือ หะดีษของท่านนบีย์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัมบทนั้น,.ที่กล่าวว่า "ทุกๆบิดอะฮ์ คือความหลงผิด" .. และคำพูดหรือหะดีษที่ถูกต้องของท่านนบีย์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัมนั้น ย่อมปราศจากความผิดพลาดและมีน้ำหนักมากกว่าทัศนะของนักวิชาการทุกท่านแน่นอน ...

เพราะฉะนั้น ในสัดส่วนความถูกต้องที่มีอยู่ทั้งหมด 100 เปอร์เซ็นต์ของความขัดแย้งในเรื่องบิดอะฮ์ดีหรือเลว เรา -- ที่เชื่อเรื่องบิดอะฮ์ดี -- มีสิทธิ์ถูกต้องอย่างมากไม่เกิน 25 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น, ส่วนอีก 75 เปอร์เซ็นต์ คือ "จุดเสี่ยง" อย่างที่กล่าวมาแล้ว

สรุปแล้ว ที่ถูกต้องเราจึงควรจะขอบคุณผู้ที่ตักเตือนเรา แทนที่จะโกรธเคืองเขาด้วยซ้ำไป ...

2. ผู้ตักเตือนผู้อื่นเรื่องบิดอะฮ์ .. แม้จะมั่นใจว่าเราพูดในเรื่องที่ถูกต้อง แต่ก็ไม่สมควรใช้วาจาก้าวร้าวรุนแรงหรือใช้วิธีการประณามอีกฝ่ายหนึ่งในการเผยแผ่ "**ความ**

จริง" .. (ตามความเข้าใจของเรา), ซึ่งเราไม่มีสิทธิ์ใดๆเลยที่จะกระทำเช่นนั้น .. ทว่า, ควรใช้ความสุภาพนิ่มนวล, เจตนาดี และความบริสุทธิ์ใจเป็นที่ตั้งในการตักเตือน แทนการพูดประณามและโจมตีเพื่อความสะใจผู้ฟังบางท่าน .. ทั้งนี้ เพื่อเป็นการปฏิบัติตามหลักการเผยแพร่ศาสนาตามแนวทางที่พระองค์อัลลอฮ์ ซ.บ. ได้ทรงสั่งไว้, นั่นคือ "จงเรียกร้องเชิญชวนไปสู่พระผู้อภิบาลของเจ้า ด้วยวิทยปัญญา และการตักเตือนที่ดี" (ซูเราะฮ์ อัน-นะห์ลิ, โองการที่ 125) ...

เหนือสิ่งอื่นใด ต้องตระหนักและสำนึกในสิทธิและหน้าที่ของตนเองอยู่เสมอว่า ในฐานะของนักวิชาการหรือผู้รู้นั้น .. " **เรามีหน้าที่สอนคน, แต่ไม่มีหน้าที่ด่าคน**"

3. จะต้องให้เกียรติในดุลยพินิจและความดำริชอบของผู้ปฏิบัติสิ่งที่เรามองว่าเป็นบิดอะฮ์ ขณะที่เขามองว่าไม่ใช่, และจะต้องยอมรับความจริงอย่างหนึ่งว่า **ข้อเท็จจริงของสิ่งนี้ -- ส่วนมาก -- คือความขัดแย้งของนักวิชาการ**,.. แล้วเราก็ไม่มีสิทธิ์ใดๆเลยที่จะไปประณามหรือไปบังคับ "ความคิด" ผู้ใดให้ต้องคล้อยตามความเชื่อของเรา, หากเมื่อเขาปฏิบัติตามมุมมองของเขาที่แตกต่างกับเราอันเป็นทัศนะของนักวิชาการอีกด้านหนึ่ง ก็ย่อมเป็นสิทธิอันชอบธรรมของเขาอย่างเต็มเปี่ยม, ...

ดังนั้น เมื่อเราได้ตักเตือนผู้ใดในสิ่งที่เรามองว่าเป็นบิดอะฮ์ แล้วเขายังไม่ยุติ ก็แสดงว่า **เขาพร้อมแล้วที่จะรับผิดชอบในการกระทำของเขาทุกอย่าง ต่อพระองค์อัลลอฮ์ ซ.บ. ด้วยตัวของเขาเอง**, ไม่ว่าจะลงนรกขุมไหนก็ตาม**!** ....

ถามว่า .. แล้วเรามีภาระต้องรับผิดชอบอะไรในตัวเขาอีก ? ...

4. ทุกฝ่าย, ...หากมั่นใจที่จะ "ยอมรับความจริง" ในปัญหาว่าสิ่งใดเป็นบิดอะฮ์หรือไม่ ? .. ก็ต้องกล้าหาญพอที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเอง ด้วยการปลูกฝังความยำเกรงต่อพระองค์อัลลอฮ์ ซ.บ. ให้มากขึ้น, **และจะต้องมีความบริสุทธิ์ใจ** ในการตรวจสอบอย่างจริงจังเกี่ยวกับเรื่องนี้จากหลักฐานที่ถูกต้อง, ทั้งจากอัล-กุรฺอ่านและจากอัล-หะดีษ, และจาก "**กฎเกณฑ์**" อันเป็นที่ยอมรับของนักวิชาการ, แต่มิใช่ไปค้นหาจาก "ทัศนะ" ของนักวิชาการ – **โดยเฉพาะอย่างยิ่ง, ทัศนะที่สอดคล้องกับความต้องการเพียงถ่ายเดียว)** -- โดยไม่ต้องไปกังวล, พะวงหรือตะขิดตะขวงใจว่า ในอดีต ตนเองเคยมีส่วนเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นบิดอะฮ์ในฐานะผู้เคยคัดค้านหรือผู้เคยปฏิบัติ,.. หรือเคยมีความเชื่ออย่างแน่นแฟ้นเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างไรมาก่อน ....

แต่ให้ตั้งปณิธานว่า .. ปัจจุบันนี้, ขณะนี้, และเดี๋ยวนี้ เราพร้อมแล้วที่จะยอมรับความจริงตามหลักฐานและกฎเกณฑ์ของวิชาการนั้น !......

หากปฏิบัติได้ดังที่กล่าวมานี้ .. บางที อินชาอัลลอฮ์, เรื่องยากก็อาจจะกลายเป็นเรื่องง่ายไปอย่างคาดไม่ถึงก็ได้ ด้วยความเมตตาของพระองค์อัลลอฮ์ ซ.บ. ....

จะอย่างไรก็ตาม ดังได้กล่าวมาแล้วว่าเรื่องของบิดอะฮ์เป็นเรื่องที่ "ละเอียดอ่อน" เป็นอย่างมาก, ทั้งในด้านวิชาการซึ่งขัดแย้งกันมานมนาน, และทั้งในด้านผลกระทบต่อความรู้สึกอันอ่อนไหวของพี่น้องมุสลิมโดยทั่วๆไป ดังนั้นจึงเป็นเรื่องธรรมดาที่ว่า ผู้ซึ่งพูดหรือเขียนเกี่ยวกับเรื่องบิดอะฮ์นี้ **ย่อมเป็นไปไม่ได้**ที่จะสามารถเก็บรายละเอียดของเรื่องนี้**ได้อย่างถูกต้องทั้งหมดโดยปราศจากผู้โต้แย้ง,** หรือให้ **เป็นที่ยอมรับ** ของทุกฝ่ายได้.....

และผมเอง, ก่อนที่จะลงมือพูดหรือเขียนเรื่องบิดอะฮ์นี้ ก็ย่อมรับรู้และเตรียมตัวเตรียมใจพร้อมรับสภาพการณ์ดังที่กล่าวนี้ ไว้แล้วเช่นเดียวกัน ......

2. บิดอะฮ์ คืออะไร ?

ความหมายบิดอะฮ์**ตามความเข้าใจทั่วๆไป** หมายถึงการกระทำสิ่งใดก็ตาม**<u>ในเรื่องศาสนา</u>** ที่ท่านรอซู้ลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม ไม่เคยกระทำแบบอย่างเอาไว้, ...

การกระทำดังกล่าว – ทุกอย่าง -- ถือว่า เป็นความหลงผิด ตามคำกล่าวของท่านรอซู้ลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม ...

ความเข้าใจดังกล่าวนี้ แม้จะถือว่าถูกต้อง แต่ก็ไม่ใช่ทั้งหมด, ทั้งนี้ เนื่องจากเรื่องบิดอะฮ์เป็นเรื่องละเอียดอ่อนเกินกว่าที่เราจะมองอย่างผิวเผินได้ ...

เพราะตามข้อเท็จจริงที่ประมวลได้จากหลักฐานทั้งหมดบ่งชี้ว่า บางสิ่งบางอย่างที่ท่านรอซู้ลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม มิได้กระทำ (ในสิ่งซึ่งเรียกได้ว่าเป็นเรื่องของศาสนา) ขณะที่ท่านยังมีชีวิตอยู่, แล้วมีผู้มากระทำสิ่งนั้นภายหลัง (ซึ่งผู้กระทำก็คือ เศาะหาบะฮ์ระดับคอลีฟะฮ์ของท่านเอง) .. ก็ไม่มีมุสลิมคนใดกล่าวหาว่า คอลีฟะฮ์เหล่านั้น กระทำสิ่งที่เป็นบิดอะฮ์เฎาะลาละฮ์หรือบิดอะฮ์หลงผิด ...

แม้ตามหลักภาษา อาจจะเรียก การกระทำดังกล่าวนั้นว่า เป็นบิดอะฮ์ (ดี) ก็ตาม (ดังที่หลายคน ชอบนำเรื่องเหล่านี้มาเป็นข้ออ้าง เพื่อหาความชอบธรรมในสิ่งที่ตนกระทำทั้งๆที่ไม่มีแบบอย่างว่า เป็น "บิดอะฮ์ดี" เหมือนการกระทำของคอลีฟะฮ์เหล่านั้น) ...

ทั้งนี้ เนื่องจากตามมุมมองในแง่ภาษา, ไม่ว่าสิ่งใด .. (คือ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของศาสนาหรือเรื่องทางโลก,ไม่ว่าจะเป็นเรื่องดีหรือเป็นเรื่องเลว) .. เมื่อมัน**ไม่เคยมีแบบอย่างมาก่อน แล้วมีผู้มากระทำทีหลัง** ก็สามารถใช้คำว่า "**บิดอะฮ์**" กับสิ่งนั้น-- ตามหลักภาษา --ได้ทั้งสิ้น ...

ขณะที่ในมุมมองของบทบัญญัติ -- บางครั้ง -- อาจไม่ถือว่าสิ่งนั้น เป็นบิดอะฮ์ ก็ได้ .....

เรื่องของบิดอะฮ์ จึงเป็นเรื่องสลับซับซ้อนพอสมควร ....

บางกรณี ในแง่ของภาษามองการกระทำบางอย่างที่เพิ่งเกิดขึ้นใหม่ว่า เป็นบิดอะฮ์ดี, แต่ในแง่ของบทบัญญัติ ไม่เรียกสิ่งนั้น ว่าเป็นบิดอะฮ์เลย ...

ตัวอย่างเช่น กรณีที่ท่านอบูบักรฺ ร.ฎ. ได้สั่งให้ท่านซัยด์ บินษาบิต ร.ฎ.ทำการบันทึกและเก็บรวมรวมอัล-กุรฺอ่านเข้าเป็นเล่ม หลังจากก่อนหน้านั้น .. คือในสมัยของท่านรอซู้ลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม อัล-กุรฺอ่านเคยแต่เพียงถูกท่องจำหรือถูกบันทึกกระจัดกระจายตามที่ต่างๆ ...

การรวมรวมอัล-กุรฺอ่านเป็นเล่มของท่านซัยด์ บิน ษาบิต ร.ฎ. **ตามหลักภาษา** เรียกว่า "**เป็นบิดอะฮ์**" ที่ถูกพ่วงท้ายด้วยคำว่า **"หะสะนะฮ์"** หมายถึงบิดอะฮ์ที่ดี ...

ที่เรียกว่า "เป็นบิดอะฮ์" เพราะเป็นการกระทำในสิ่งที่ไม่มีใคร -- แม้กระทั่งท่านนบีย์ -- จะเคยกระทำมาก่อน ...

ที่เรียกว่า "หะสะนะฮ์" หรือดี ก็เพราะเป็นการป้องกันอัล-กุรฺอ่านจากการสูญหายอันเนื่องมาจากผู้ท่องจำอัล-กุรฺอ่าน ถูกสังหารในสงครามเป็นจำนวนมาก ....

แต่ขณะเดียวกัน การรวบรวมอัลกุรฺอ่านดังกล่าวนั้น ในแง่ของบทบัญญัติ **ไม่ถือว่าเป็นบิดอะฮ์** .. ดังจะได้อธิบายต่อไป ....

และในบางกรณี,.. ในแง่ของภาษาอาจจะมองการกระทำบางอย่างว่าเป็น "**บิดอะฮ์ดี**" แต่ตามนัยของบทบัญญัติ กลับเป็นตรงกันข้าม, คือมองสิ่งนั้นว่า "**เป็นบิดอะฮ์ที่ถูกตำหนิ**" ...

ตัวอย่างเช่น การจัดพิธีเฉลิมฉลองวันคล้ายวันเกิดของท่านศาสดา ที่เรียกกันว่า งานเมาลิด ....

สิ่งนี้ .. ในมุมมองของภาษา เรียกว่า เป็น **"บิดอะฮ์ หะสะนะฮ์"** หรือบิดอะฮ์ดี

ที่เรียกว่า "เป็นบิดอะฮ์" เพราะเป็นการกระทำที่ไม่เคยมีปรากฏแบบอย่างมาก่อนในยุคแรกๆ ....

ที่เรียกว่า "ดี" ก็เพราะมองว่า เป็นการแสดงออกถึงความรักที่มีต่อท่านศาสดามุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม .....

แต่ในมุมมองตามนัยของบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของหะดีษ กลับมองว่า พิธีกรรมเมาลิด เป็นบิดอะฮ์ (อุตริกรรม) ที่ถูกตำหนิ .. ดังจะได้อธิบายต่อไปเช่นเดียวกัน ....

และในบางกรณี, การกระทำ "สิ่งใหม่" บางอย่าง มีความสอดคล้องกันทั้งมุมมองในแง่ภาษาและมุมมองในแง่ศาสนาว่า เป็นบิดอะฮ์ที่ต้องห้าม อย่างเช่นการประดิษฐ์วิธีการเรื่องการพนันแบบใหม่ๆ เช่น ลอตเตอรี่ ขึ้นมา เป็นต้น ....

เรื่องของบิดอะฮ์ จึงมีทั้งบิดอะฮ์ตามนัยของภาษา (**بِدْعَةٌ لُغَوِيَّةٌ**) และบิดอะฮ์ตามนัยของบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของหะดีษ (**بِدْعَةٌ شَرْعِيَّةٌ**) ซึ่ง ทั้งสองกรณีนี้ มีทั้ง "จุดต่าง" และ "จุดเหมือน" อยู่ในตัวเอง ดัง 3 ตัวอย่างข้างต้นนั้น ....

ดังนั้น ก่อนที่เราจะรีบด่วนไปตัดสินสิ่งใดว่า เป็นบิดอะฮ์ต้องห้ามหรือสิ่งใดเป็นบิดอะฮ์ดี **เราก็ควรจะต้องรู้และเข้าใจเสียก่อนว่า ความหมายของบิดอะฮ์ตามหลักภาษานั้น หมายความว่าอย่างไร ? .. ความหมายของบิดอะฮ์ตามนัยของบทบัญญัติ มีความหมายและขอบเขตอย่างไร ? .. และความหมายที่ว่า "บิดอะฮ์ดี" ใช้ได้ในกรณีใด?**

และ, คำกล่าวของท่านรอซู้ลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัมที่ว่า "ทุกๆ บิดอะฮ์ คือความหลงผิด" หมายถึงบิดอะฮ์ในเรื่องอะไร ?, ... มีเจตนารมณ์อย่างไร ?, และขอบเขตของ "ศาสนา" ที่ห้ามทำบิดอะฮ์ มีอยู่มากน้อยแค่ไหน? .....

เหล่านี้ คือความจำเป็นที่มุสลิมทุกคนจะต้องศึกษาเรียนรู้ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อความปลอดภัยในภาคปฏิบัติ และในการถือศาสนาของตนเองต่อไป, และตลอดไป ...

3.การแยกประเภทของบิดอะฮ์

หากเราจะจำแนกความแตกต่างในระหว่าง "บิดอะฮ์ตามหลักภาษา" (เรียกเป็นภาษาอฺรับว่า **بِدْعَةٌ لُغَوِيَّةٌ**) .. กับ "บิดอะฮ์ตามบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของหะดีษ" (เรียกเป็นภาษาอฺรับว่า **بِدْعَةٌ شَرْعِيَّةٌ**) และองค์ประกอบในภาพรวมโดยย่อของมัน ก็จะได้แผนภูมิดังต่อไปนี้, ...

บิดอะฮ์ : (**بِدْعَةٌ**)

บิดอะฮ์ตามหลักภาษา

หมายถึง ......

การริเริ่มกระทำ**สิ่งที่ไม่เคยมีแบบอย่างมาก่อน**ทุกอย่าง,ไม่ว่า**เรื่องทางโลกหรือศาสนา** ไม่ว่าจะเป็น**สิ่งดีหรือสิ่งเลว** ตามหลักภาษา เรียกว่า บิดอะฮ์ทั้งสิ้น ....

บิดอะฮ์ตามบทบัญญัติ

หมายถึง ......

การกระทำในสิ่งซึ่ง**ท่านนบีย์ละทิ้ง ทั้งๆที่มีประเด็นส่งเสริมให้ท่านทำ และไม่มี-อุปสรรคใดๆขัดขวางท่านจากการกระทำสิ่งนั้น**, ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็น ...

1. สิ่งซึ่งไม่มีหลักการขั้นพื้นฐาน-ของศาสนารองรับ ....
2. การเพิ่มเติมในเรื่อง **عِبَادَةٌ بَدَنِيَّةٌ** (อิบาดะฮ์ที่ปฏิบัติด้วยร่างกาย) คือ การปฏิบัติเพิ่มเติมบางสิ่งบางอย่างที่ท่านนบีย์ไม่เคยปฏิบัติในเรื่องของการนมาซ, ในเรื่องการถือศีลอด, ในเรื่องการอ่านอัล-กุรฺอ่าน เป็นต้น ...
3. การประดิษฐ์สิ่งใหม่, ที่จัดเข้าอยู่ในข้อห้ามของศาสนาในภาพรวม ..
4. เรื่อง **عَقِيْدَةٌ** หรือหลักศรัทธาที่เบี่ยงเบนจากหลักศรัทธาที่ถูกต้องของอะฮ์ลุซซุนนะฮ์ วัลญะมาอะฮ์ ...

4.บิดอะฮ์ตามหลักภาษา (بِدْعَةٌ لُغَوِيَّةٌ)

คำว่า "บิดอะฮ์" (มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "มุห์ดะษะฮ์ : **مُحْدَثَةٌ**") ... ตามหลักภาษา แปลว่า สิ่งที่ถูกริเริ่มขึ้นมาใหม่, สิ่งที่ถูกประดิษฐ์ขึ้นมาใหม่ ...

ท่านอิบนุหะญัรฺ อัล-อัสเกาะลานีย์ ได้ให้คำนิยามของคำว่า "บิดอะฮ์"" ไว้ในหนังสือ "ฟัตหุ้ล บารีย์" เล่มที่ 4 หน้า 253 ว่า ....

وَالْبِدْعَةُ أَصْلُهَا مَاأُحْدِثَ عَلَى غَيْرِمِثَالٍ سَابِقٍ ....

"คำว่าบิดอะฮ์นั้น พื้นฐานของมันก็คือ สิ่งที่ถูกสร้างให้มีขึ้นโดยไม่มีแบบอย่างมาก่อน" .....

นักวิชาการด้านนิรุกติศาสตร์ (ด้านภาษา) หลายท่าน ก็ได้ให้ความหมายของคำว่าบิดอะฮ์ ในลักษณะคล้ายคลึงกับคำนิยามของท่านอิบนุหะญัรฺ ซึ่งเราสามารถจะตรวจสอบได้จากหนังสือ "อัล-มุนญิด" หน้า 29, หนังสือ "อัล-กอมูซ อัล-มุฮีฏ" เล่มที่ 3 หน้า 5, หนังสือ "อัล-มุอฺญัม อัล-วะซีฏ" เล่มที่ 1 หน้า 43 เป็นต้น ......

ท่านอิบนุ หะญัรฺ ยังได้ขยายความเพิ่มเติมคำนิยามข้างต้น ในหนังสือ "ฟัตหุ้ล บารีย์" เล่มที่ 13 หน้า 253 เอาไว้อีกว่า ......

فَالْبِدْعَةُ فِيْ عُرْفِ الشَّرْعِ مَذْمُوْمَةٌ، بِخِلاَفِ اللُّغَةِ فَإِنَّ كُلَّ شَيْءٍ أُحْدِثَ عَلَى غَيْرِ مِثَالٍ سَابِقٍ يُسَمَّى بِدْعَةً، سَوَاءٌ كَانَ مَحْمُوْدًا اَوْمَذْمُوْمًا ....

"ดังนั้น คำว่าบิดอะฮ์ ในความหมาย**ตามนัยของบทบัญญัติ**(ทั้งหมด) **จึงเป็นสิ่งที่ถูกประณาม**, ซึ่งแตกต่างกับ(ความหมายของมัน)ในด้านภาษา เพราะทุกๆสิ่งที่ถูกสร้างให้มีขึ้นมาโดยไม่มีแบบอย่างมาก่อน เรียกว่าบิดอะฮ์**(ตามหลักภาษา)**ทั้งสิ้น **ไม่ว่าจะเป็นสิ่งดีหรือสิ่งเลว**" ...

ท่านเช็ค อะลีย์ มะห์ฟูศ ได้กล่าวไว้ในหนังสือ "อัล-อิบดาอฺ" ตอนหนึ่ง หน้า 29 ว่า ......

(وَثَانِيْهِمَا) وَهُوَاَعَمُّ مِمَّاقَبْلَهُ مَاأُحْدِثَ بَعْدَالنَّبِيِّ صَلَوَاتُ اللَّهِ وَسَلاَمُهُ عَلَيْهِ، خَيْرًا كَانَ اَوْشَرًّا عِبَادَةً اَوْعَادَةً ....

(ความหมายที่สองของคำว่าบิดอะฮ์) ซึ่งจะมีเนื้อหาครอบคลุมกว่าความหมายแรกนั่นก็คือ หมายถึงสิ่งที่ถูกริเริ่มให้มีขึ้น ภายหลังจากท่านนบีย์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ

วะซัลลัมไม่ว่าจะเป็นสิ่งดีหรือเลว, และไม่ว่าจะเป็นเรื่องศาสนา (อิบาดะฮ์) หรือเรื่องทางโลกทั่วๆไป (อาดะฮ์) ....

"ความหมายที่สอง" ตามคำกล่าวของท่านเช็ค อะลีย์ มะห์ฟูศหมายถึงความหมายของบิดอะฮ์ตามหลักภาษา คล้ายๆกับคำกล่าวของท่านอิบนุ หะญัรฺอัล-อัสเกาะลานีย์ข้างต้น ...

ท่านอิหม่ามชาฟิอีย์ (สิ้นชีวิตปี ฮ.ศ. 204) ได้กล่าวเอาไว้ว่า ...

اَلْبِدْعَةُ بِدْعَتَانِ : بِدْعَةٌ مَحْمُوْدَةٌ، وَبِدْعَةٌ مَذْمُوْمَةٌ، فَمَاوَافَقَ السُّنَةَ فَهُوَمَحْمُوْدٌ، وَمَاخَالَفَ السُّنَّةَ فَهُوَ مَذْمُوْمٌ .....

"บิดอะฮ์ (สิ่งที่ถูกกระทำขึ้นมาใหม่) จะมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ ทั้งดีและชั่ว, หากสิ่งใด (ที่ถูกกระทำขึ้นมาใหม่) สอดคล้องกับซุนนะฮ์ ก็ถือว่า เป็นสิ่งดี, แต่ถ้าหากขัดแย้งกับซุนนะฮ์ ก็เป็นสิ่งที่ชั่ว (ถูกประนาม)" ...

(บันทึกโดย ท่านอบู นุอัยม์ ในหนังสือ "หิลยะตุ้ล เอาลิยาอ์" เล่มที่ 9 หน้า 113, ท่านอิบนุหะญัรฺ อัล-อัสเกาะลานีย์ ในหนังสือ "ฟัตหุ้ล บารีย์" เล่มที่ 13 หน้า 253, และท่านอิบนุรอญับ ในหนังสือ "ญามิอุ้ล อุลูม วัล-หิกัม" หน้า 291) ....

และอีกสำนวนหนึ่งที่ท่านอิหม่ามชาฟิอีย์ได้กล่าวไว้ เกี่ยวกับเรื่องนี้ก็คือ ...

اَلْمُحْدَثَاتُ مِنَ ٱلاُمُوْرِ ضَرْبَانِ، أَحَدُهُمَا مَااُحْدِثَ يُخَالِفُ كِتَابًا اَوْسُنَّةً اَوْأَثَرًا اَوْ إِجْمَاعًا فَهَذِهِ الْبِدْعَةُ الضَّآلَّةُ، وَالثَّانِيْ مَااُحْدِثَ مِنَ الْخَيْرِ لاَ خِلاَفَ فِيْهِ لِوَاحِدٍ مِنْ هَذَا فَهِيَ مُحْدَثَةٌ غَيْرُمَذْمُوْمَةٍ ....

"บรรดาสิ่งต่างๆที่ถูกกระทำขึ้นมาใหม่นั้น จะมีสองประเภท, ประเภทที่หนึ่งคือสิ่งซึ่งถูกกระทำขึ้นมาโดยขัดแย้งกับอัล-กุรฺอ่าน, กับหะดีษ, กับแบบอย่างของเศาะหาบะฮ์ และกับสิ่งที่เป็นมติเอกฉันท์ (ของบรรดาเศาะหาบะฮ์) สิ่งใหม่ที่ถูกกระทำในลักษณะนี้ ถือเป็น บิดอะฮ์ เฎาะลาละฮ์ (การอุตริที่หลงผิด) ....

ประเภทที่สอง คือสิ่งซึ่งถูกกระทำขึ้นมาใหม่**จากสิ่งดีๆ**โดยมิได้ขัดแย้งกับสิ่งใดจากสิ่งเหล่านั้น การกระทำดังกล่าวนี้ ถือเป็นของประดิษฐ์ใหม่ที่ไม่ถูกตำหนิ" ...

(บันทึกโดย ท่านอัล-บัยฮะกีย์ ในหนังสือ "อัล-มัดค็อล อิลา อัส-สุนัน อัล-กุบรออ์" หมายเลข 253, และในหนังสือ "มะนากิบ อัช-ชาฟิอีย์" เล่มที่ 1 หน้า 469. ท่านอิบนุ หะญัรฺ อัล-อัสเกาะลานีย์ ในหนังสือ "ฟัตหุ้ล บารีย์" เล่มที่ 13 หน้า 253, และท่านอิบนุ รอญับ ในหนังสือ "ญามิอุ้ล อุลูมฯ" หน้า 291) .....

คำพูดของท่านอิหม่ามชาฟิอีย์ข้างต้นทั้ง 2 สำนวน มีความหมายเดียวกัน, นั่นคือ เป็นการอธิบายความหมาย "บิดอะฮ์" ทั้งในแง่ภาษาและในแง่ศาสนา .....

คำว่า "บิดอะฮ์ดี" หมายถึงความหมายบิดอะฮ์ในแง่ภาษา .....

ส่วนคำว่า "บิดอะฮ์ชั่ว" หมายถึงความหมายบิดอะฮ์ทั้งในแง่ภาษาและศาสนา ...

โปรดดูตัวอย่างดังต่อไปนี้....

(1). ตัวอย่าง**บิดอะฮ์ดี**ตามหลักภาษา **ในเรื่องทางโลก**.....

ได้แก่การประดิษฐ์รถยนตร์, เครื่องบิน, โทรศัพท์, คอมพิวเตอร์, ตู้เย็น, พัดลม, อุปกรณ์ต่างๆด้านการแพทย์, เครื่องมือสำหรับพยากรณ์อากาศ ฯลฯ ...

สิ่งต่างๆดังกล่าวนั้น เป็นเรื่องทางโลก, ... ที่เรียกว่า บิดอะฮ์ดี เพราะเป็นการประดิษฐ์สิ่งใหม่ที่เป็นเรื่องดีมีประโยชน์ต่อมนุษย์ และมิได้มิได้ขัดแย้งกับอัล-กุรฺอ่าน, ซุนนะฮ์, แนวทางเศาะหาบะฮ์ หรือมติเอกฉันท์ของพวกท่าน ... ตามที่ท่านอิหม่ามชาฟิอีย์ได้กล่าวไว้ .....

(2). ตัวอย่าง**บิดอะฮ์ดี**ตามหลักภาษา **ในเรื่องศาสนา** ...

ได้แก่การรวบรวมอัล-กุรฺอ่านทั้งหมดเข้าเป็นเล่มเดียวกันในสมัยของท่านอบูบักรฺ, หรือการจำแนกวิชาการทางศาสนาออกเป็นหมวดหมู่ เช่น เป็นวิชาตัฟซีรฺ, วิชาฟิกฮ์, วิชาประวัติศาสตร์, วิชาไวยาการณ์อฺรับ ฯลฯ .....

สิ่งเหล่านี้ทั้งหมด เป็นเรื่องทางศาสนา, .. และที่เรียกว่าเป็น บิดอะฮ์ดี ก็มีเหตุผลเหมือนกับข้อแรก ....

แต่โปรดสังเกตด้วยว่า ในมุมมองของบทบัญญัติ **จะไม่เรียกสิ่งเหล่านี้ว่า เป็นบิดอะฮ์** .. ดังเหตุผลที่จะได้อธิบายในบทต่อไป อินชาอัลลอฮ์ ......

(3). ตัวอย่าง**บิดอะฮ์ชั่ว**ตามหลักภาษา **ในเรื่องทางโลก**.....

เช่น การตั้งบ่อนการพนัน, ออกลอตเตอรี่, การตั้งซ่องโสเภณี, การผลิตเฮโรอิน ยาบ้า และสารเสพย์ติดทุกชนิด, ฯลฯ ...

สิ่งเหล่านี้ทั้งหมด เป็นเรื่องทางโลก, ... ที่เรียกว่า เป็นบิดอะฮ์ชั่ว ก็เพราะมันเป็นสิ่งประดิษฐ์ใหม่ที่เป็นพิษภัยต่อสังคมและมนุษยชาติ, ทั้งยังขัดแย้งและฝ่าฝืนต่ออัล-กุรฺอ่านและซุนนะฮ์ ....

(4). ตัวอย่าง**บิดอะฮ์ชั่ว**ตามหลักภาษา **ในเรื่องศาสนา** ....

ตัวอย่างเช่น การเก็บซะกาตทรัพย์สินจากธนบัตรในอัตราเกินกว่าร้อยละ 2.5 ... ไม่ว่าก่อนหรือหลังครบรอบปี, การเชื่อว่ายังมีนบีย์อื่นอีกหลังจากท่านนบีย์มุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม, การบีบแตรรถยนต์เมื่อขับผ่านสถานที่ซึ่งเชื่อว่า มีสิ่งศักด์สิทธ์สิงสถิตอยู่เพื่อความเป็นศิริมงคล, ความปลอดภัย และเป็นการสักการะต่อสถานที่นั้น, การสร้างบัยตุ้ลลอฮ์จำลองขึ้นมาในบ้านเกิดเมืองนอนของตนเอง เพื่อจะได้ทำการฏอว้าฟแทนบัยตุ้ลลอฮ์จริงที่นครมักกะฮ์ ฯลฯ ....

สิ่งเหล่านี้ทั้งหมด เป็นเรื่องศาสนา, ... และที่เรียกว่า เป็นบิดอะฮ์ชั่ว ก็เพราะเป็นการกระทำหรืออุตริสิ่งใหม่ที่ไม่เคยมีแบบอย่างมาจากท่านรอซู้ลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม แถมยังขัดแย้งกับอัล-กุรฺอ่าน และซุนนะฮ์ เช่นเดียวกับข้อที่ 3. ...

บิดอะฮ์ในด้านภาษา 2 ข้อสุดท้าย, คือข้อที่ 3 และข้อที่ 4 นี้ **สอดคล้อง**กับบิดอะฮ์ตามบทบัญญัติ ที่เรียกกันว่า เป็น “บิดอะฮ์ เฎาะลาละฮ์ หรือบิดอะฮ์หลงผิด....

เมื่อเราพิจารณาจากตัวอย่างข้างต้นทั้งหมด ก็จะพบว่า ในมุมมองของบทบัญญัติจะไม่มีคำว่า “บิดอะฮ์ดี” อยู่เลย นอกจากเป็น “บิดอะฮ์ต้องห้าม” ทั้งสิ้น ...

เพราะฉะนั้น คำว่า “บิดอะฮ์ดี” จะมีก็เฉพาะในมุมมองของภาษาเท่านั้น ....

ΩΩ

นักวิชาการอีกท่านหนึ่ง คือท่านอิซซุดดีน อิบนุ อับดิสสลาม (สิ้นชีวิตปี ฮ.ศ. 661) และศิษย์ของท่าน คือ ท่านชิฮาบุดดีน อัล-เกาะรอฟีย์ (สิ้นชีวิตปี ฮ.ศ. 684) ได้จัดแบ่งเรื่องบิดอะฮ์ออกเป็น 5 ประเภท คือบิดอะฮ์วาญิบ, บิดอะฮ์สุนัต, บิดอะฮ์อนุญาต, บิดอะฮ์น่ารังเกียจ และบิดอะฮ์ต้องห้าม ... ซึ่งหากเราวิเคราะห์ดูลักษณะการแบ่งบิดอะฮ์ดังกล่าว**จากตัวอย่าง**ที่ท่านอัล-เกาะรอฟีย์ได้นำเสนอประกอบ ก็จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า เป็นการแบ่งบิดอะฮ์ตามหลักภาษา หรือ **بِدْعَةٌ لُغَوِيَّةٌ** เช่นเดียวกัน ....

ท่านเช็คอะลีย์ มะห์ฟูศ ได้สรุปคำพูดของท่านอิบนุหะญัรฺ อัล-ฮัยตะมีย์ นักวิชาการฟิกฮ์แห่งมัยฮับชาฟิอีย์ (สิ้นชีวิตปี ฮ.ศ. 974) ที่เขียนไว้ในหนังสือ “อัล-ฟะตาวีย์” มาระบุไว้ในหนังสือ “อัล-อิบดาอฺฯ” หน้า 39 เอาไว้ว่า

فَإِنَّ الْبِدْعَةَ الشَّرْعِيَّةَ ضَلاَلَةٌ كَمَا قَالَ رَسُوْلُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَنْ قَسَّمَهَامِنَ الْعُلَمَاءِ
إِلَى حَسَنٍ وَغَيْرِحَسَنٍ فَإِنَّمَاقَسَّمَ الْبِدْعَةَ اللُّغَوِيَّةَ، وَمَنْ قَالَ كُلُّ بِدْعَةٍ ضَلاَلَةٌ فَمَعْنَاهُ الْبِدْعَةُ الشَّرْعِيَّةُ
.....

“**แน่นอน สิ่งบิดอะฮ์ (ทุกอย่าง) <u>ตามนัยของบทบัญญัติ</u>นั้น เป็นความหลงผิด** .. ดังคำกล่าวของท่านรอซู้ลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม, ..และนักวิชาการท่านใดที่แบ่งมันออกเป็นบิดอะฮ์ดีหรือบิดอะฮ์ไม่ดี ก็มิใช่อื่นใดนอกจากเป็นการแบ่งมันตามนัยของภาษาเท่านั้น, และผู้ใดที่กล่าวว่า ทุกๆบิดอะฮ์คือความหลงผิด ความหมายของมันก็คือ สิ่งบิดอะฮ์ตามนัยของบทบัญญัติ” ....

คำพูดของท่านอิบนุหะญัร อัล-ฮัยตะมีย์ดังกล่าว **ถือว่า เป็นคำพูดที่ถูกต้อง, ซึ่งทุกคนที่ต้องการจะศึกษาหาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องบิดอะฮ์ จะต้องจดจำเอาไว้ให้มั่น** .. เพราะเป็นการจำแนกลักษณะของสิ่งบิดอะฮ์ ที่ประชาชนจำนวนมากยังไม่เข้าใจและสับสนได้อย่างตรงต่อประเด็นที่สุด, ...

แน่นอน, มุสลิมจำนวนมาก .. แม้กระทั่งผู้ได้ชื่อว่า เป็นผู้รู้และเป็นนักวิชาการ ... ก็ยังสับสนเกี่ยวกับเรื่องของบิดอะฮ์ ... คือยังแยกแยะข้อเท็จจริงไม่ได้, โดยเฉพาะ คำว่า **บิดอะฮ์ดี** ตามที่ ท่านอิหม่ามชาฟิอีย์, หรือท่านอิซซุดดีน อิบนุอับดิสสลาม ได้กล่าวไว้นั้น .. ประชาชนจำนวนมาก ยังไม่เข้าใจว่า บิดอะฮ์ดีที่ท่านทั้งสองพูดนั้น เป็นบิดอะฮ์ในลักษณะใด? เป็นเรื่องบิดอะฮ์ตามมุมมองของภาษา หรือบิดอะฮ์ตามมุมมองของบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของหะดีษ ?...

เมื่อยังสับสน จึงทำให้เกิดมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนและผิดพลาดตามมา นั่นคือ หลายสิ่งหลายอย่างที่เป็น “บิดอะฮ์ต้องห้าม” ตามบทบัญญัติและตามเจตนารมณ์ของหะดีษ ก็กลับไปเข้าใจและมอง (ตามหลักภาษา) ว่า เป็น “บิดอะฮ์ดี” ที่อนุญาตให้ปฏิบัติได้.. ดังตัวอย่างในตอนท้ายของหน้า 7 ที่ผ่านมาแล้ว ... [เพราะดูตามรูปการณ์ว่า สิ่งนั้น เป็นสิ่งที่ดี (ตามความเข้าใจของมนุษย์) ... แทนที่จะมองตามกฎเกณฑ์ของหลักวิชาการเกี่ยวกับความหมายของ **بِدْعَةٌ شَرْعِيَّةٌ** ที่นักวิชาการได้กำหนดเอาไว้ และบ่งชี้ว่า สิ่งนั้น เป็นเรื่องของการอุตริที่น่ารังเกียจ] ...

ท่านอับดุลลอฮ์ อิบนุอุมัร ร.ฎ. เศาะหาบะฮ์ผู้เคร่งครัดท่านหนึ่งได้เคยกล่าวไว้ว่า

(كُلُّ بِدْعَةٍ ضَلاَلَةٌ ! وَإِنْ رَآهَاالنَّاسُ حَسَنَةً)

“**ทุกๆบิดอะฮ์ (ตามนัยของบทบัญญัติ) คือความหลงผิด ! <u>แม้ประชาชนทั่วไปจะมองว่า มันเป็นเรื่องดีงามก็ตาม</u>**” ......

(บันทึกโดย ท่านอัล-ลาลิกาอีย์ในหนังสือ " **شَرْحُ أُصُوْلِ إِعْتِقَادِ أَهْلِ السُّنَّةِ** " เล่มที่ 1 หน้า 92, ท่านอัล-บัยฮะกีย์ในหนังสือ " **اَلْمَدْخَلُ إِلَي السُّنَنِ الْكُبْرَى** " หมายเลข 191, และท่านมุหัมมัด บิน นัศรฺ ในหนังสือ "**اَلسُّنَّةُ**" หน้า 24) ....

คำพูดของท่านอิบนุ อุมัรฺ ร.ฎ. ข้างต้น ถือเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ทุกคนจะต้องจับตามอง เพราะเป็นคำพูดที่สะท้อนให้เห็นข้อเท็จจริงว่า คำว่า "**บิดอะฮ์ดี**" ที่เป็นข้ออ้างของผู้ปฏิบัติสิ่งที่ถูกอุตริขึ้นมาในศาสนานั้น มีรากฐานมาจากการใช้สามัญสำนึกและความรู้สึก เป็น "ตัวกำหนด" คำว่า "ดี"_ ของสิ่งที่ถูกประดิษฐ์เพิ่มเติมขึ้นมาใหม่.... โดยไม่คำนึงถึงคำว่า "ซุนนะฮ์" อันเป็นแม่บทที่แท้จริงของภาคปฏิบัติในเรื่องศาสนาเลย ...

แน่นอน การใช้สามัญสำนึกของมนุษย์ มาเป็นตัวกำหนด "สิ่งดี" ... จนก่อกำเนิดคำว่า "บิดอะฮ์ดี" ในบทบัญญัติศาสนาขึ้นมา จะทำให้คำว่า "บิดอะฮ์ เฎาะลาละฮ์" ที่ท่านศาสดาได้พร่ำย้ำเตือนให้ประชาชาติของท่านพยายามหลีกห่างนั้น ไม่มีที่ยืนหลงเหลืออยู่อีกเลย ... และคงจะหายสาบสูญไปจากแวดวงศาสนาในไม่ช้า ....

เพราะทุกๆเรื่องที่ถูกเสกสรรเพิ่มเติมใหม่นั้น มีหรือจะเป็นสิ่ง "ไม่ดี" ในมุมมองของผู้ริเริ่มหรืออุตริมัน, .. และผู้ปฏิบัติมัน ?? ....

และเมื่อเป็นอย่างนี้ แล้วเราจะเอาหลักการข้อใด มาหักล้างตัวอย่างด้านล่างต่อไปนี้ ... หากจะมีผู้ใดกระทำ แล้วอ้างว่ามันเป็นบิดอะฮ์ดี ?? ....

(1). การอะซานเพื่อเรียกร้องให้คนมานมาซญะมาอะฮ์วันอีด หรือนมาซญะมาอะฮ์ตะรอเวี๊ยะห์ เหมือนการอะซานในนมาซฟัรฺฎู....

เขาอาจจะตั้งคำถาม ... ในลักษณะ "หนามยอกเอาหนามบ่ง" กับเราได้ว่า ...

"การอะซาน" เพื่อเรียกร้องให้คนมานมาซวันอีดนั้น **<u>ไม่ดีตรงไหน</u>?** ....

แค่คำถามข้อนี้เพียงคำถามเดียว เราก็จนปัญญาในการหาคำตอบแล้ว, ...

และถ้าเราเฉไฉไปค้านในลักษณะว่า ... การอะซานดังกล่าว ไม่มีหลักฐานจากอัล-กุรฺอ่านและซุนนะฮ์ ! ... ผู้ปฏิบัติ ก็อาจจะ "ตีแสกหน้าเรา" ด้วยการอ้างหลักฐานจากอัล-กุรฺอ่าน ซูเราะฮ์ฟุศศิลัต โองการที่ 33 อีกว่า .....

وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلاً مِمَّنْ دَعَاإِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا ....

"และผู้ใดเล่า จะเลอเลิศที่สุดในด้านคำพูด ยิ่งไปกว่าผู้ที่เรียกร้องเชิญชวนมาสู่อัลลอฮ์ และเขาปฏิบัติความดี ...."

แล้วเราจะกล้าปฏิเสธหรือว่า **"การอะซาน"** เพื่อประกาศให้คนมานมาซอีด หรือมานมาซตะรอเวี๊ยะห์ มิใช่เป็นคำพูดที่ดีที่เลอเลิศ ?, ... มิใช่เป็นการเรียกร้องเชิญชวนไปสู่อัลลอฮ์ ? .....

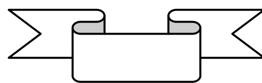
เราจะกล้าปฏิเสธหรือว่า ผู้ที่อะซานเพื่อเรียกร้องคนมานมาซนั้น มิใช่ผู้ปฏิบัติความดี ? ......

หรืออย่างน้อยที่สุด หากเขาอ้างว่า การอะซานในนมาซอีดหรือนมาซตะรอเวี๊ยะห์ดังกล่าว เป็นการ "กิยาส" กับการอะซานในนมาซฟัรฎู, เพราะมี "จุดเหมือน" คือ เป็นการนมาซเหมือนกัน, และมีบทบัญญัติให้ปฏิบัติในลักษณะญะมาอะฮ์เหมือนกัน, ...

อาวุธหนักทั้ง 2 -3 ดอกนี้ เราจะ "ปิดป้อง" ได้อย่างไร ? ......

ในเมื่อเราปฏิเสธไม่ได้, .. แน่นอน เราก็ต้อง "จำใจยอมรับ" มันว่า เป็นบิดอะฮ์ดี .. เหมือนการเป็นบิดอะฮ์ดีในเรื่องการให้ญาติผู้ตายเป็นเจ้าภาพเลี้ยงอาหาร, เป็นบิดอะฮ์ดีในเรื่องการจัดงานเมาลิด หรือเรื่องอื่นๆที่เราทุกคนยอมรับโดยดุษฎีว่าไม่มีแบบอย่าง แต่เราบางคนหรือหลายคน ก็นำมาปฏิบัติกันอย่างแพร่หลาย ด้วยเหตุผลว่ามันเป็น "บิดอะฮ์ดี" นั่นแหละ .....

และเมื่อเราปฏิเสธไม่ได้ว่ามันเป็นบิดอะฮ์ดี **ก็แล้วทำไมเราจึงไม่ปฏิบัติ, หรืออย่างน้อยก็รณรงค์ให้มีการอะซานในนมาซอีดหรือนมาซตะรอเวี๊ยะห์กันบ้าง** ? เหมือนอย่างที่เรารณรงค์กันอย่างเป็นบ้าเป็นหลังในเรื่อง "บิดอะฮ์ดี" อื่นๆของเรา ??? ....

(2). การจัดให้มีคน, หรือให้มีขบวน .. อ่านอัล-กุรฺอ่านดังๆนำหน้า ตอนหามมัยยิตไปฝังที่กุบูรฺ ......

ผู้ปฏิบัติ, สามารถจะอ้างได้ว่า ... สิ่งนี้แม้จะเป็นบิดอะฮ์, แต่ก็เป็นบิดอะฮ์ดี, เพราะเป็นการอ่านอัล-กุรฺอ่าน **!** ....

หรือเราจะกล้าเถียงว่า การอ่านอัล-กุรฺอ่าน เป็นสิ่งไม่ดี ??? ....

เมื่อเป็นบิดอะฮ์ดี ก็แล้วทำไมเราจึงไม่นำมาปฏิบัติ ? ...

ฯลฯ ....

สิ่งเหล่านี้ เป็นเพียงบางตัวอย่างของปัญหาประเภท “ก้างติดคอ” หรือสิ่งที่กลืนไม่เข้า คายไม่ออก ... สำหรับผู้ที่เชื่อว่า มี “บิดอะฮ์ดี” ในบทบัญญัติของศาสนา ! ....

เพราะจะให้ปฏิเสธสิ่งเหล่านี้ว่า ไม่ใช่บิดอะฮ์ดี ก็ปฏิเสธไม่ได้, ... จะให้รับมาปฏิบัติ ก็ไม่กล้าอีก, เพราะกลัวจะถูกหาว่า ทำบิดอะฮ์ ....

แต่, สำหรับผู้ที่ไม่ถือว่า มี “บิดอะฮ์ดี” ในบทบัญญัติ ... ประเด็นเหล่านี้ไม่ใช่ปัญหาหนักอกหนักใจอะไรเลย, ... และจะไม่มีลักษณะกลืนไม่เข้า คายไม่ออกอย่างที่กล่าวมาแล้วด้วย ....

เพราะตัวบ่งชี้ว่า สิ่งใด จะรับมาปฏิบัติได้หรือไม่ ? มิใช่อยู่ที่สิ่งนั้น ดีหรือไม่ดีตามสามัญสำนึกของมนุษย์, แต่อยู่ที่ว่า มันเคยมีแบบอย่างมาจากท่านศาสดามุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม หรือไม่ ? .. ต่างหาก ....

การอะซานเพื่อนมาซอีด ฯ ก็ดี, การอ่านอัล-กุรฺอ่านดังๆนำหน้าตอนนำมัยยิตไปฝังที่กุบูรฺก็ดี ... สิ่งเหล่านี้ ไม่ยากเลยหากจะลองตรวจสอบดูว่า เคยมี “แบบอย่าง” ในทางปฏิบัติ มาจากท่านรอซู้ลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัมมาบ้างหรือไม่ ? ...

หากไม่มีแบบอย่าง, คือท่านไม่เคยให้มีการอะซานในนมาซอีด และไม่มีการให้อ่านอัล-กุรฺอ่านดังๆนำผู้ตายไปฝัง ทั้งๆที่มีประเด็นส่งเสริม, .. คือ เป็นการเรียกร้องให้คนมาทำนมาซญะมาอะฮ์ ในกรณีแรก, และเป็นการอ่านอัล-กุรฺอ่าน ในกรณีที่สอง .. แล้วก็ไม่มีอุปสรรคอันใดมาขัดขวางท่านจากการปฏิบัติ ... **ก็แสดงว่า การกระทำสิ่งเหล่านี้ภายหลัง เป็นบิดอะฮ์เฎาะลาละฮ์ หรือบิดอะฮ์ต้องห้ามทางศาสนา** ....

(โปรดดู “ความหมายบิดอะฮ์ตามบทบัญญัติ” .. จากแผนภูมิเรื่องบิดอะฮ์ หน้า 9)

จะเห็นได้ว่า ข้อเท็จจริงของเรื่องบิดอะฮ์ ชัรฺอียะฮ์ หรือบิดอะฮ์ตามหลักบทบัญญัติที่แท้จริงนั้น ไม่มีจุดไหนที่จะยุ่งยาก, ซับซ้อน, กลืนไม่เข้าคายไม่ออก หรือเป็นเรื่องลี้ลับที่ยากต่อการทำความเข้าใจอะไรเลย ...

สรุปแล้ว ความหมายของ **بِدْعَةٌ شَرْعِيَّةٌ** หรือบิดอะฮ์ตามนัยของบทบัญญัติจึงไม่มีคำว่า ”บิดอะฮ์ดี” แม้แต่ประการเดียว ... ทว่า, --- **ทุกอย่าง** --- ที่เป็นบิดอะฮ์ตามบทบัญญัติ ถือว่า เป็นเรื่องอุตริและเป็นความหลงผิดทั้งสิ้นโดยไม่มีข้อยกเว้น ... ดังคำ

กล่าวของท่านรอซู้ลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม และท่านอิบนุ อุมัรฺ ร.ฎ. ... ดังรายละเอียดที่ท่านผู้อ่าน จะได้อ่านกันต่อไป อินชาอัลลอฮ์ ...

ส่วนความหมายของ **بِدْعَةٌ لُغَوِيَّةٌ** หรือบิดอะฮ์ในแง่ของภาษาก็คือ **อะไรก็ได้ที่ถูกประดิษฐ์หรือถูกกระทำขึ้นมาใหม่ โดยไม่มีแบบอย่างมาก่อน** ..... ความหมายดังกล่าวนี้จึงกว้างและครอบคลุมหมดในทุกๆเรื่อง ไม่ว่าเรื่องทางโลกหรือเรื่องศาสนา, เป็นสิ่งดีหรือสิ่งไม่ดี ดังที่ได้อธิบายและนำเสนอตัวอย่างไปแล้ว ....

วัลลอฮุ อะอฺลัม.

5. บิดอะฮ์ตามบทบัญญัติ (بِدْعَةٌ شَرْعِيَّةٌ)

ดังที่ได้อธิบายในแผนภูมิบิดอะฮ์ หน้า 9 มาแล้วว่า ความหมายบิดอะฮ์ตามบทบัญญัติของศาสนา หมายถึง การกระทำสิ่งซึ่งท่านศาสดาละทิ้ง ทั้งๆที่มีประเด็นส่งเสริมให้ทำ, และไม่มีอุปสรรคใดๆขัดขวางท่านจากการกระทำสิ่งนั้น ....

ท่านรอซู้ลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม **ถูกส่งมาเผยแพร่ศาสนา** **มิใช่ให้มาสอนภาษา**, เพราะฉะนั้นคำว่า “บิดอะฮ์” ที่ท่านกล่าว... จึงหมายถึง**บิดอะฮ์ตามบทบัญญัติศาสนา, มิใช่บิดอะฮ์ตามกลักภาษา** ... ซึ่งถูกรายงานมาหลายสำนวนดังต่อไปนี้ ....

สำนวนที่ 1

(إِيَّاكُمْ وَمُحْدَثَاتِ الْأُمُوْرِ، فَإِنَّهَا ضَلاَلَةٌ)

“พวกท่าน พึงระวังจากสิ่งทั้งหลายที่ถูกประดิษฐ์ (อุฅริ) ขึ้นมาใหม่, เพราะว่ามันคือความหลงผิด” ...

(บันทึกโดย ท่านอัต-ติรฺมีซีย์ หะดีษที่ 2676 โดยรายงานมาจากท่านอัล-อิรฺบาฎ บิน ซาริยะฮ์ ร.ฎ.) ......

สำนวนที่ 2

(وَشَرُّالْأُمُوْرِ مُحْدَثَاتُهَا)

“และที่เลวยิ่งจากกิจการทั้งหลาย ก็คือ สิ่งที่ถูกประดิษฐ์ (อุฅริ) ขึ้นมาใหม่ .....”

(บันทึกโดย ท่านบุคอรีย์ หะดีษที่ 7277, ท่านมุสลิม หะดีษที่ 43/867, ท่านอัน-นซาอีย์ หะดีษที่ 1577, ท่านอัด-ดาริมีย์ หะดีษที่ 206, ท่านอิบนุ มาญะฮ์ หะดีษ

ที่ 45, ท่านอะห์มัด เล่มที่ 3 หน้า 319, 371, ท่านอัล-บัยฮะกีย์ เล่มที่ 3 หน้า 214 โดยรายงานมาจากท่านญาบิรฺ บิน อับดุลลอฮ์ ร.ฎ.) ....

สำนวนที่ 3

(كُلُّ مُحْدَثَةٍ بِدْعَةٌ) ......

"และทุกๆสิ่งที่ถูกประดิษฐ์ (อุตริ) ขึ้นมาใหม่ เป็นบิดอะฮ์" ......

(บันทึกโดย ท่านอัน-นซาอีย์ หะดีษที่ 1577, ท่านอะห์มัด เล่มที่ 3 หน้า 371 ท่านอัล-บัยฮะกีย์ เล่มที่ 3 หน้า 214, โดยรายงานมาจากท่านญาบิรฺ บิน อับดุลลอฮ์ ร.ฎ. ...

ท่านอบูดาวูด หะดีษที่ 4607, ท่านอะห์มัด เล่มที่ 4 หน้า 126, 127, และท่านอัด-ดาริมีย์ หะดีษที่ 95 โดยรายงานมาจากท่าน อัล-อิรฺบาฎ บิน ซาริยะฮ์ ร.ฎ. ....

และท่านอิบนุมาญะฮ์ หะดีษที่ 46 โดยรายงานมาจากท่าน อิบนุ มัสอูด ร.ฎ.)

สำนวนที่ 4

وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلاَلَةٌ

"และทุกๆบิดอะฮ์ คือ ความหลงผิด" .....

(บันทึกโดย ท่านมุสลิม หะดีษที่ 43/867, ท่านอัน-นซาอีย์ หะดีษที่ 1577, ท่านอะห์มัด เล่มที่ 3 หน้า 319, 371, ท่านอิบนุ มาญะฮ์ หะดีษที่ 45, และท่านอัล-บัยฮะกีย์ เล่มที่ 3 หน้า 214 โดยรายงานมาจากท่านญาบิรฺ บิน อับดุลลอฮ์ ร.ฎ. ...

ท่านอบู ดาวูด หะดีษที่ 4607, ท่านอิบนุ มาญะฮ์ หะดีษที่ 42, ท่านอัด-ดาริมีย์ หะดีษที่ 95, ท่านอะห์มัด เล่มที่ 4 หน้า 126, 127 โดยรายงานมาจากท่าน อัล-อิรฺบาฎ บิน ซาริยะฮ์ ร.ฎ.) ......

สำนวนที่ 5

(وَكُلُّ ضَلاَلَةٍ فِي النَّارِ)

"และทุกๆความหลงผิด จะต้องอยู่ในนรก" .....

(บันทึกโดย ท่านอัน-นซาอีย์ หะดีษที่ 1577, และท่านอัล-บัยฮะกีย์ ในหนังสือ "อัล-อัสมาอ์ วัศ-ศิฟาต" ดังการอ้างอิงของท่านอัล-อัลบานีย์ในหนังสือ "อิรฺวาอุ้ล ฆอลีล" เล่มที่ 3 หน้า 73 โดยรายงานมาจากท่านญาบิรฺ บิน อับดุลลอฮ์ ร.ฎ. ด้วยสายรายงานที่ถูกต้อง) ....

จะเห็นได้ว่า หะดีษเกี่ยวกับบิดอะฮ์นี้ ท่านศาสดา ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม ได้กล่าว และได้ถูกบันทึกไว้ในหลายๆวาระ, จากเศาะหาบะฮ์หลายท่าน, แต่ส่วนใหญ่ จะเป็นการบันทึกมาจากการรายงานของท่านญาบิรฺ บิน อับดุลลอฮ์ และท่านอัล-อิรฺบาฎ บิน ซาริยะฮ์ ร.ฎ. .....

แต่ที่ได้ถูกบันทึกไว้อย่างครบถ้วนและสมบูรณ์แบบที่สุด ก็คือ หะดีษซึ่งรายงานมาจากท่านญาบิรฺ บิน อับดุลลอฮ์ ร.ฎ. อันมีข้อความดังต่อไปนี้ ....

(مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلاَ مُضِلَّ لَهُ، وَمَنْ يُضْلِلْهُ فَلاَ هَادِيَ لَهُ، إِنَّ أَصْدَقَ الْحَدِيْثِ كِتَابُ اللَّهِ، وَأَحْسَنَ الْهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ، وَشَرَّالأُمُوْرِ مُحْدَثَاتُهَا وَكُلَّ مُحَدَثَةٍ بِدْعَةٌ، وَكُلَّ بِدْعَةٍ ضَلاَلَةٌ، وَكُلَّ ضَلاَلَةٍ فِي النَّارِ ………)

"ผู้ใดที่พระองค์อัลลอฮ์ให้ทางนำแก่เขา ก็ไม่มีใครจะทำให้เขาหลงได้ และผู้ใดที่พระองค์ทำให้เขาหลง ก็ไม่มีใครนำทางแก่เขาได้, แน่นอน วาจาที่เป็นสัจจะที่สุด ก็คือ คัมภีร์ของอัลลอฮ์ ทางนำที่ดีเลิศที่สุด คือทางนำของมุหัมมัด, **ที่เลวยิ่งจากกิจการทั้งหลาย คือบรรดาสิ่งที่ถูกอุตริขึ้นมาใหม่, และทุกอย่างที่ถูกอุตริขึ้นมาใหม่ เป็นบิดอะฮ์ ทุกๆบิดอะฮ์ คือความหลงผิด และทุกๆความหลงผิด จะต้องอยู่ในนรก ...."**

(บันทึกโดย ท่านอัน-นซาอีย์, หะดีษที่ 1577 ด้วยสายรายงานที่ถูกต้อง)

หะดีษบทนี้ เป็นหลักฐานที่ชัดเจนที่สุดในด้านความหมายของบิดอะฮ์ตามบทบัญญัติ และโทษทัณฑ์ของผู้ที่ทำสิ่งบิดอะฮ์ ชนิดที่แทบจะไม่ต้องให้คำอธิบายอะไรอีก ......

คำว่า "**สิ่งที่ถูกอุตริขึ้นมาใหม่**" มิได้มีความหมายถึงกิจการทางโลกที่ไม่ขัดต่อบทบัญญัติ เช่น อาชีพที่สุจริตทุกชนิด ฯลฯ, แต่หมายถึงการกระทำสิ่งใดที่ "**เพิ่มเติมเข้ามาในเรื่องของศาสนา**", ... ดังได้รับการขยายความจากหะดีษซึ่งท่านหญิงอาอิชะฮ์ ร.ฎ. ได้รายงานมาจากท่านรอซู้ลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม ว่า ....

(مَنْ أَحْدَثَ فِيْ أَمْرِنَاهَذَا مَالَيْسَ مِنْهُ فَهُوَرَدٌّ)

"ผู้ใด **ประดิษฐ์ขึ้นมาใหม่** ..ในกิจการ (ศาสนา) นี้ของเรา ในสิ่งที่ไม่ได้มาจากมัน (ศาสนา) สิ่งนั้นจะต้องถูกตีกลับ (ไม่ถูกรับรอง)" ....

(บันทึกโดย ท่านบุคอรีย์ หะดีษที่ 2697, ท่านมุสลิม หะดีษที่ 17/1718, ท่านอบู ดาวูด หะดีษที่ 4606, ท่านอะห์มัด เล่มที่ 6 หน้า 370, และท่านอิบนุมาญะฮ์ หะดีษที่ 14) ....

คำว่า “**ในสิ่งที่ไม่ได้มาจากมัน**” นักวิชาการอธิบายว่า หมายถึงสิ่งที่ถูกเพิ่มเติมเข้ามาใหม่ โดยไม่ได้มีที่มาจาก “หลักการขั้นพื้นฐานของศาสนารองรับไว้” ... (ดังที่ผมได้กำหนดไว้เป็นข้อที่ 1 จากแผนภูมิเรื่องบิดอะฮ์ตามบทบัญญัติ หน้า 9) ...

หมายความว่า ถ้าสิ่งที่ถูกปฏิบัติขึ้นมาใหม่ในสิ่งที่ไม่มีแบบอย่างในยุคของท่านศาสดา **แต่มีหลักการขั้นพื้นฐานของศาสนารองรับ** ก็จะไม่เรียกสิ่งนั้นว่า เป็นบิดอะฮ์ (ตามบทบัญญัติ) ....

ตัวอย่างเช่น การสร้างโรงเรียนสอนศาสนาในระบบปัจจุบัน หรือการสร้างโรงเรียนปอเนาะในยุคก่อนๆ ... สิ่งเหล่านี้ แม้จะไม่เคยปรากฏในยุคของท่านนบีย์ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม แต่การปรากฏมีสิ่งเหล่านี้ในยุคปัจจุบัน ไม่เรียกว่า บิดอะฮ์ ตามบทบัญญัติ เพราะมีหลักการขั้นพื้นฐานของศาสนามารองรับ, ... นั่นคือ เป็นสถานที่เพื่อการสั่งสอนวิชาการศาสนา และปกป้องศาสนาจากการสูญหาย ซึ่งการสั่งสอนวิชาการและปกป้องศาสนาจากการสูญหายนี้ เป็นหลักการขั้นพื้นฐานที่จำเป็น (วาญิบ) ของอิสลาม อันเป็นมติเอกฉันท์ของนักวิชาการ ....

อีกสำนวนหนึ่งของหะดีษบทนี้ ที่ท่านหญิงอาอิชะฮ์ ร.ฎ. ได้รายงานมาจากท่านรอซู้ลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม ก็คือ ...

(مَنْ عَمِلَ عَمَلاً لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ)

“ผู้ใด **กระทำสิ่งใด** ที่ไม่มีในกิจการ (ศาสนา) ของเรา สิ่งนั้นจะต้องถูกตีกลับ (ไม่ถูกรับรอง)” ......

(บันทึกโดยท่านมุสลิม หะดีษที่18/1718, ท่านอบู ดาวูด หะดีษที่ 4606, ท่านอะห์มัด เล่มที่ 6 หน้า 146, 180, 256, และท่านบุคอรีย์ ได้บันทึกหะดีษบทนี้ในลักษณะตะอฺลีก คือ ไม่ได้ระบุสายรายงาน ในกิตาบ อัล-เอี๊ยะอฺติซอม (**أَلْإِعْتِصَامُ**) บาบที่ 20, และกิตาบ อัล-บุยูอฺ (**اَلْبُيُوْعُ**) บาบที่ 60) ....

ที่น่าสังเกตเป็นอย่างยิ่งก็คือ ขณะที่ท่านศาสดา ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม กล่าวว่า การอุตริ “ทุกอย่าง” ในบทบัญญัติ เป็นเรื่องเลวร้าย, แต่ประชาชนบางคนกลับเข้าใจว่า การอุตริในบทบัญญัติ -- เกือบทุกอย่าง -- เป็นเรื่องดีที่ควรปฏิบัติ ....

อาจจะมีผู้สงสัยว่า หาก “**ทุกๆการอุตริ**” ในเรื่องบทบัญญัติของศาสนา เป็นเรื่องเลวร้ายและเป็นความหลงผิดทั้งหมด ซึ่งผู้ปฏิบัติจะต้องลงนรก, .. ดังข้อความของหะดีษข้างต้นจริง ...

ก็แล้วการที่เคาะลีฟะฮ์หลายท่านของท่านศาสดา ได้กระทำในสิ่งที่ท่านศาสดาเอง มิได้กระทำมาก่อน อันเป็นเรื่องของศาสนา ... อย่างเช่น การที่ท่านอบูบักรฺ ร.ฎ. ได้สั่งให้มีการรวบรวมอัล-กุรฺอ่านทั้งหมดเข้าด้วยกันก็ดี, การที่ท่านอุมัรฺ อิบนุล คือฏฏอบ ร.ฎ. ได้สั่งให้ประชาชน นมาซตะรอเวี๊ยะห์รวมกัน (ญะมาอะฮ์) ก็ดี, (แถมท่านยังกล่าวด้วยว่า นี่คือ บิดอะฮ์ดี), หรือการที่ท่านอุษมาน บิน อัฟฟาน ร.ฎ. ได้เพิ่มการอะซานครั้งแรกในการนมาซวันศุกร์ก็ดี, เราจะให้คำอธิบายสิ่งเหล่านี้ได้อย่างไร ? .....

ตัวอย่างเหล่านี้ มิได้หมายความว่า บรรดาเคาะลีฟะฮ์ของท่านศาสดา ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม เป็นผู้กระทำบิดอะฮ์ในเรื่องบทบัญญัติศาสนาเสียเอง และพวกท่านจะต้องลงนรกกระนั้นหรือ ? ......

ผมขอเรียนชี้แจงและอธิบายเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ ดังต่อไปนี้ ......

ข้อความของหะดีษที่กล่าวว่า “ทุกๆสิ่งที่ถูกอุตริขึ้นมา (ในบทบัญญัติศาสนา) เป็นบิดอะฮ์, ทุกๆบิดอะฮ์ คือความหลงผิด, และทุกๆความหลงผิด จะต้องอยู่ในนรก” เป็นเรื่องจริงที่ไม่มีข้อยกเว้นใดๆทั้งสิ้น .....

ส่วนการกระทำของบรรดาเคาะลีฟะฮ์ทั้งสามท่าน ดังตัวอย่างข้างต้นนั้น แน่นอน! ตามข้อเท็จจริง .. สิ่งที่พวกท่านกระทำ มิใช่เป็นบิดอะฮ์ตามหลักการศาสนา และมิใช่เป็นบิดอะฮ์ดีของศาสนา ดังที่บางคน -- แม้กระทั่งท่านอุมัรฺ ร.ฎ.เอง -- เข้าใจ .. และพวกท่าน จะไม่มีวันลงนรกด้วย ! ....

ที่ว่า พวกท่านจะไม่มีวันลงนรก ก็เพราะพระองค์อัลลอฮ์ ซ.บ. และท่านศาสดา ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม ได้กล่าวยืนยันไว้เอง .. ทั้งในอัล-กุรฺอ่านและอัล-หะดีษ, หลายต่อหลายบทด้วยกัน ...

ในที่นี้ ผมขอนำเอาอัล-หะดีษบทหนึ่ง มาเป็นหลักฐานดังต่อไปนี้ ...

ท่านรอซู้ลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม ได้กล่าวว่า ...

(لاَيَدْخُلُ النَّارَأَحَدٌ مِمَّنْ بَايَعَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ)

“ไม่มีบุคคลใดจากผู้ที่ให้สัตยาบัน (ต่อฉัน) ..ใต้ต้นไม้ (ณ ตำบลหุดัยบิยะฮ์) จะต้องลงนรก" ....

(บันทึกโดย ท่านมุสลิม หะดีษที่ 163/2496, ท่านอัต-ติรฺมีซีย์ หะดีษที่ 3860, และท่านอะห์มัด เล่มที่ 3 หน้า 396, .. โดยรายงานมาจากท่านญาบิรฺ บิน อับดุลลอฮ์ ร.ฎ. ... สำนวนในที่นี้ เป็นสำนวนของท่านอัต-ติรฺมีซีย์) ....

และอีกสำนวนหนึ่งของหะดีษบทนี้ ก็คือ ....

(أَنَّ عَبْدًا لِحَاطِبٍ جَآءَ رَسُوْلَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَشْكُوْ حَاطِبًا، فَقَالَ : يَا رَسُوْلَ اللَّهِ ! لَيَدْخُلَنَّ حَاطِبٌ النَّارَ. فَقَالَ رَسُوْلُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : كَذَبْتَ لاَ يَدْخُلُهَا ! فَإِنَّهُ شَهِدَ بَدْرًا وَالْحُدَيْبِيَةَ)......

ทาสคนหนึ่งของท่านหาฏิบ (บิน อบีย์บัลตะอะฮ์ ร.ฎ., สิ้นชีวิตปี ฮ.ศ. 30 ขณะอายุได้ 65 ปี ในสมัยของท่านเคาะลีฟะฮ์ อุษมาน บิน อัฟฟาน ร.ฎ.) ได้มาหาท่านรอซู้ลุลลอฮ์ ศ็อลลัลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม เพื่อร้องเรียนเกี่ยวกับ (พฤติการณ์บางอย่าง) ของท่านหาฏิบ แล้วกล่าวว่า .. “โอ้ ท่านรอซู้ลุลลอฮ์ ! หาฏิบจะต้องลงนรกแน่นอน” ... ท่านรอซู้ลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม จึงกล่าวว่า .. “ ไม่หรอก ! เขา (หาฏิบ) ไม่มีวันลงนรก เพราะเขาเคยร่วมทั้งในสงครามบะดัรฺ และ (ให้สัตยาบัน) ที่หุดัยบิยะฮ์”

(บันทึกโดย ท่านมุสลิม หะดีษที่ 162/2495, และท่านอะห์มัด เล่มที่ 3 หน้า 325, 349 จากท่านญาบิรฺ, จากท่าน อุมมุ มุบัชชิรฺ ร.ฎ.) ....

เมื่อท่านรอซู้ลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม รับรองว่า เศาะหาบะฮ์ของท่านที่เคยเข้าร่วมในสงครามบะดัรฺ, และเคยเข้าร่วมให้สัตยาบันใต้ต้นไม้ที่ตำบลหุดัยบิยะฮ์ จะไม่มีวันลงนรก คอลีฟะฮ์ทั้ง 3 ท่านนั้น ก็จัดอยู่ในกลุ่มบุคคลดังกล่าวนี้ด้วยคือเคยเข้าร่วมในสงครามหุดัยบิยะฮ์ทั้ง 3 ท่าน, ดังนั้น จึงไม่มีวันลงนรก .....

เมื่อพวกท่านไม่ลงนรก ก็แสดงว่า ตัวอย่างทั้ง 3 ประการข้างต้น ที่พวกท่านกระทำทั้งๆที่ไม่มีแบบอย่างมาจากท่านรอซู้ลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม **จึงมิใช่เป็น “บิดอะฮ์” ตามบทบัญญัติ** ......

ถ้ามิใช่เป็นบิดอะฮ์ แล้วจะเป็นอะไร ? ...

คำตอบก็คือ นักวิชาการจะเรียกการกระทำในลักษณะดังกล่าวของบรรดาเคาะลีฟะฮ์เหล่านั้นว่า “**มะศอลิห์ มุรฺซะละฮ์**” (اَلْمَصَالِحُ الْمُرْسَلَةُ) ...

มะศอลิห์มุรฺซะละฮ์หมายถึง **“สิ่งดีๆที่ (ท่านศาสดา) ได้ละไว้ หรือปล่อยวางไว้”**

สาเหตุที่ท่านศาสดา จำเป็นต้องละหรือปล่อยวางจากสิ่งดีๆเหล่านั้นไว้ นักวิชาการได้ทำการวิเคราะห์อย่างละเอียดถี่ถ้วนจาก “เรื่องจริง” อันได้แก่พฤติกรรมดังกล่าวของบรรดาเคาะลีฟะฮ์ทั้ง 3 ท่านและเศาะหาบะฮ์ท่านอื่นๆแล้ว พบว่า **มีสาเหตุหลักมาจากข้อใดข้อหนึ่ง จาก 2 ประการดังต่อไปนี้ คือ** .....

1. เพราะท่านมี “อุปสรรค” จนไม่สามารถปฏิบัติสิ่งดีๆเหล่านั้นได้ .. หรือ

2. ไม่มีประเด็นส่งเสริม (ในขณะที่ท่านมีชีวิตอยู่) ให้ต้องกระทำสิ่งดีนั้น ..

อธิบาย.

สาเหตุที่ 1. เพราะท่านมีอุปสรรคจนไม่สามารถปฏิบัติสิ่งที่ดีเหล่านั้นได้ ตัวอย่างเช่น ...

1.1 การที่ท่านอบู บักรฺ ร.ฎ. ได้สั่งให้ท่านซัยด์ บิน ษาบิต ร.ฎ. ทำการสืบเสาะและรวบรวมอัล-กุรฺอ่าน เข้าเป็นเล่มเดียวกันทั้งหมด ....

การรวบรวมอัล-กุรฺอ่าน เข้าเป็นเล่มนี้ เป็นสิ่งที่ดีสำหรับประชาชาติอิสลาม, แต่ท่านรอซู้ลุลลอฮ์ ศ้อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม จำเป็นต้องละไว้ เพราะท่านมีอุปสรรค .....

อุปสรรคของท่านก็คือ การยังไม่สิ้นสุดการประทานอัล-วะห์ยุ (อัล-กุรฺอ่าน) ลงมา..ตราบใดที่ท่านยังมีชีวิต ....

และเมื่อการประทานอัล-กุรฺอ่านยังไม่สิ้นสุด ท่านศาสดาจึงยังไม่สามารถรวมมันเป็นเล่มโดยสมบูรณ์ได้ ...

จะอย่างไรก็ตาม ท่านศาสดา ก็ได้สั่งให้อาลักษณ์ของท่านหลายคน ทำการบันทึกอัล-กุรฺอ่านไว้ทุกครั้งที่ อัล-วะห์ยุ ถูกประทานลงมา, และหลายคนก็ได้อาศัยการท่องจำ ... แล้วจากบันทึก และจากความทรงจำของบรรดาเศาะหาบะฮ์เหล่านี้ ท่านซัยด์ บิน ษาบิต ร.ฎ. จึงได้ทำการรวบรวมอัล-กุรฺอ่านจนครบถ้วนสมบูรณ์ได้ ตามคำสั่งของท่านอบู บักรฺ ร.ฎ. .. หลังจากที่ท่านศาสดาได้สิ้นชีวิตไปแล้ว ....

การรวบรวมอัล-กุรฺอ่านดังกล่าวของท่านซัยด์ บิน ษาบิต ร.ฎ. จึงมิใช่เป็นเรื่องบิดอะฮ์ ตามบทบัญญัติ แต่กลับเป็นการป้องกันรักษาอัล-กุรฺอ่านไว้จากการสูญหาย ซึ่งเป็นเรื่องวาญิบ (จำเป็น) ตามหลักการขั้นพื้นฐานของศาสนา .. เหมือนการสร้างโรงเรียนสอนศาสนา ที่อธิบายผ่านมาแล้ว ...

1.2 การที่ท่านอุมัรฺ อิบนุล ค็อฎฎอบ ร.ฎ. ได้สั่งให้ท่านอุบัยย์ บิน กะอฺบ์ (กะอับ) และท่านตะมีม อัด-ดารีย์ นำประชาชนนมาซตะรอเวี๊ยะห์ในลักษณะญะมาอะฮ์เดียว .....

การนมาซญะมาอะฮ์ในนมาซตะรอเวี๊ยะห์ เป็นเรื่องดี, แต่สาเหตุที่ท่านรอซู้ลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม จำเป็นต้องละและปล่อยวางไว้ ก็เพราะท่านมีอุปสรรค .....

อุปสรรคของท่าน ก็คือ **เกรงว่า การนมาซญะมาอะฮ์ในนมาซตะรอเวี๊ยะห์เป็นประจำ จะกลายเป็นข้อบังคับ (ฟัรฺฎ)** แล้วจะเป็นความยากลำบากสำหรับอุมมะฮ์ (ประชาชาติ) ของท่านภายหลัง ....

ท่านศาสดา ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม ได้แจ้งแก่บรรดาเศาะหาบะฮ์ ที่มารอนมาซญะมาอะฮ์ตะรอเวี๊ยะห์พร้อมกับท่านในคืนหนึ่ง ของเดือนรอมะฎอน -- แต่ท่านก็มิได้ออกมานำนมาซญะมาอะฮ์พวกเขา -- โดยท่านได้บอกพวกเขาหลังจากนมาซซุบห์เสร็จว่า ...

(أَمَّابَعْدُ : فَإِنَّهُ لَمْ يَخْفَ عَلَيَّ شَأْنُكُمْ اللَّيْلَةَ، وَلَكِنِّيْ خَشِيْتُ أَنْ تُفْرَضَ عَلَيْكُمْ صَلاَةُ اللَّيْلِ، فَتَعْجِزُوْا عَنْهَا)

“แท้จริง พฤติการณ์ของพวกท่านเมื่อคืน (ที่มารวมตัวกันมากมายเพื่อต้องการนมาซญะมาอะฮ์ตะรอเวี๊ยะห์) มิได้เป็นความลับสำหรับฉันหรอก, ทว่า (ที่ฉันมิได้ออกมานำนมาซพวกท่าน เพราะ) ฉันกลัวว่า การนมาซยามค่ำคืน (ในลักษณะญะมาอะฮ์) จะกลายเป็นข้อบังคับ (ฟัรฺฎู) ต่อพวกท่าน แล้วพวกท่านจะรับไม่ไหว” .....

(บันทึกโดย ท่านบุคอรีย์ หะดีษที่ 2012, ท่านมุสลิม หะดีษที่ 178/761 และผู้บันทึกท่านอื่นๆ, สำนวนในที่นี้ เป็นสำนวนจากการบันทึกของท่านมุสลิม) ....

ความจริง การนมาซตะรอเวี๊ยะห์ในลักษณะญะมาอะฮ์ ก่อนหน้านั้น ท่านศาสดาก็ได้เคยนำเศาะหาบะฮ์ในสมัยของท่าน นมาซญะมาอะฮ์มาแล้วถึง 3 คืนด้วยกัน แต่ท่านมีความจำเป็นที่ต้องระงับมันไว้ ดังเหตุผลที่ท่านได้แจ้งให้ทราบแล้วข้างต้น .. คือ กลัวว่า มันจะกลายเป็นฟัรฺฎู ....

ดังนั้น การนมาซตะรอเวี๊ยะห์ในลักษณะญะมาอะฮ์ **<u>แท้ที่จริง จึงมิใช่เป็น</u>** **“<u>บิดอะฮ์</u>”** .. ไม่ว่าจะมองในแง่ภาษาหรือในแง่ของบทบัญญัติ, ..

แต่ว่ามันคือ “ซุนนะฮ์” ที่ถูกปล่อยวางไว้ .. ด้วยเหตุผลดังกล่าว ....

และเมื่อท่านศาสดาสิ้นชีวิตลงไปแล้ว ความหวั่นกลัวที่ว่า มันจะกลายเป็นฟัรฺฎู ก็หมดสิ้นไปด้วย เพราะจะไม่มีฟัรฺฎูใดๆเกิดขึ้นมาอีกหลังจากการสิ้นชีวิตของท่าน ..

ด้วยเหตุนี้ ท่านอุมัรฺ ร.ฎ. จึงได้ทำการ “รื้อฟื้น” ซุนนะฮ์นี้ขึ้นมาใหม่อีกครั้ง และคำว่า “รื้อฟื้นขึ้นมาใหม่หลังจากถูกละทิ้งไป” นี้ ก็เป็นความหมายในเชิง “อุปมัยศิลป์ : **مَجَازِيٌّ**” ของคำว่า “บิดอะฮ์” ......

ดังนั้น คำพูดของท่านอุมัรฺ อิบนุล ค็อฏฏอบ ร.ฎ. ที่ว่า **نِعْمَتِ الْبِدْعَةُ هَذِهِ** ที่แปลกันว่า “บิดอะฮ์ที่ดี คือสิ่งนี้” จึงมิได้หมายความว่า ท่านเป็น “ผู้ริเริ่มการนมาซญะมาอะฮ์ตะรอเวี๊ยะห์ขึ้นมาเป็นคนแรก” ตามที่หลายคน ได้อ้างคำพูดนี้เป็นหลักฐานเรื่องบิดอะฮ์ดี, แต่ความหมายก็คือ ... “ ท่านเป็นคนแรกที่รื้อฟื้นสิ่งดีนี้ (ซุนนะฮ์การญะมาอะฮ์ในนมาซตะรอเวี๊ยะห์) ขึ้นมาใหม่หลังจากถูกละทิ้งไปชั่วคราว” ...

สรุปแล้ว การกระทำของท่านอุมัรฺ อิบนุล ค็อฏฏอบ ร.ฎ. ที่ได้ทำการรื้อฟื้นการนมาซญะมาอะฮ์ตะรอเวี๊ยะห์ขึ้นมาอีกครั้ง **จึงมิใช่เป็นเรื่อง “บิดอะฮ์” ที่หมายถึงการอุตริกรรมสิ่งที่ไม่เคยมีแบบอย่างมาก่อน**แต่ประการใด, .. และคำพูดของท่านที่ว่า “บิดอะฮ์ที่ดี คือสิ่งนี้” ก็มิใช่เป็นหลักฐานที่ใครๆ จะนำไปอ้าง เพื่อ “อุตริ” สิ่งใดที่ไม่เคยมีแบบอย่างมาก่อนจากซุนนะฮ์ เพื่อปฏิบัติ แล้วทึกทักเอาว่า เป็น “บิดอะฮ์ดี” ดังคำพูดของท่านอุมัรฺ อิบนุล ค็อฏฏอบ ร.ฎ. ..

<u>สาเหตุที่ 2.</u> เพราะไม่มีประเด็นส่งเสริมให้ท่านกระทำสิ่งนั้น ขณะที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ ...

ตัวอย่างเช่น การเพิ่มอะซานครั้งแรกในวันศุกร์ ตามอาคารสูงในตลาดของท่านเคาะลีฟะฮ์อุษมาน บิน อัฟฟาน ร.ฎ. **เพราะมีประเด็นและเหตุผลใหม่ ซึ่งไม่มีในสมัยของท่านรอซู้ลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม** ......

นั่นคือ การมีจำนวนประชากร เพิ่มมากขึ้นกว่าในสมัยของท่านศาสดา ....

ท่านอุษมาน ร.ฎ. เกรงว่า การอะซานเพียงครั้งเดียวเมื่อเคาะฏีบขึ้นนั่งบนมิมบัรฺ ดังที่ปฏิบัติกันในสมัยท่านศาสดา จะทำให้ประชาชนที่มีจำนวนมาก และอยู่ห่างไกลออกไปมาก มานมาซวันศุกร์ไม่ทัน ท่านจึงกำหนดให้มีการอะซานขึ้นหนึ่งครั้งตามอาคารสูงในตลาด ก่อนการอะซานเดิม ...

ท่านซาอิบ บิน ยะซีด (เป็นเศาะหาบะฮ์ผู้เยาว์, สิ้นชีวิตปี ฮ.ศ. 91 และเป็นเศาะหาบะฮ์ท่านสุดท้ายที่เสียชีวิตที่นครมะดีนะฮ์) ได้กล่าวว่า ....

كَانَ النِّدَاءُ يَوْمَ الْجُمْعَةِ أَوَّلُهُ إِذَا جَلَسَ اْلإِمَامُ عَلَى الْمِنْبَرِ عَلَى عَهْدِ رَسُوْلِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبِيْ بَكْرٍ وَعُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا [عَلَى بَابِ الْمَسْجِدِ] فَلَمَّا كَانَ عُثْمَانُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ – وَكَثُرَالنَّاسُ – [وَتَبَاعَدَتِ الْمَنَازِلُ] زَادَ النِّدَاءَ الثَّالِثَ عَلَى الزَّوْرَاءِ

“การอะซานในวันศุกร์, เริ่มแรกนั้น จะมีขึ้นเมื่ออิหม่ามขึ้นนั่งบนมิมบัรฺ ในสมัยของท่านรอซู้ลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม, ท่านอบูบักรฺ, และท่านอุมัรฺ

ร.ฎ. [ที่ประตูมัสญิด] .. ต่อมา เมื่อท่านอุษมาน ร.ฎ. (ได้เป็นเคาะลีฟะฮ์) – และ**จำนวนประชากรเพิ่มทวีมากขึ้น** -- [**และอาคารบ้านเรือนก็ขยายห่างไกลออกไป**] ท่านจึงได้เพิ่มการอะซานเป็นครั้งที่ 3 บนอาคารสูง (ในตลาด) ...

(บันทึกโดย ท่านบุคอรีย์ หะดีษที่ 912, 913, 915, 916, ท่านอบู ดาวูด หะดีษที่ 1087, ท่านอัน-นซาอีย์ หะดีษที่ 1391, ท่านอิหม่ามชาฟิอีย์ในหนังสือ "อัล-อุมม์" เล่มที่ 1 หน้า 173, ท่านอัต-ติรฺมีซีย์ หะดีษที่ 516, ท่านอะห์มัด เล่มที่ 3 หน้า 449, ท่านอิบนุ มาญะฮ์ หะดีษที่ 1135, ท่านอัล-บัยฮะกีย์ เล่มที่ 2 หน้า 192, 205) .....

คำว่า "เพิ่มการอะซานเป็นครั้งที่ 3" หมายถึงในสมัยของท่านศาสดา ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม และเคาะลีฟะฮ์อีก 2 ท่านก่อนหน้านั้น จะมีการอะซานหนึ่งครั้งเมื่อเคาะฏีบขึ้นนั่งบนมิมบัรฺในวันศุกร์ และจะมีการอิกอมะฮ์ เมื่อจะนมาซ, ซึ่งการอะซานและการอิกอมะฮ์นี้ บางครั้งจะเรียกรวมกันว่า 2 อะซาน ... ดังนั้น เมื่อท่านอุษมาน ร.ฎ. ได้เพิ่มการอะซานครั้งแรกขึ้นมาอีกหนึ่งครั้ง จึงกลายเป็น 3 อะซานดังกล่าว ....

จะอย่างไรก็ตาม การเพิ่มอะซานครั้งแรกในวันศุกร์ของท่านเคาะลีฟะฮ์อุษมาน ร.ฎ.นี้ แม้ตามบทบัญญัติจะไม่เรียกว่า เป็นบิดอะฮ์, **แต่ในทางปฏิบัติสำหรับผู้ที่จะเลียนแบบท่าน ก็ต้องคำนึงถึงเหตุผลในการเพิ่มอะซานครั้งนี้ของท่านด้วย** .. นั่นคือ ประชาชนในท้องที่ มีปริมาณมาก, และอาคารบ้านเรือนก็ห่างไกลกัน หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นท้องที่ ที่มีอาณาเขตกว้างขวางมาก ....

ดังนั้น การที่บางท้องที่มีการอะซานในวันศุกร์ 2 ครั้งเพื่อเลียนแบบท่านเคาะลีฟะฮ์อุษมาน ร.ฎ. ทั้งๆที่ประชาชนที่มานมาซวันศุกร์มีจำนวนเพียงเล็กน้อย และเป็นเพียงหมู่บ้านเล็กๆ จึงเป็นเรื่องไม่ถูกต้องด้วยประการทั้งปวง .....

ท่านอิหม่ามชาฟิอีย์ ได้กล่าวไว้ในหนังสือ "อัล-อุมม์" ของท่าน เล่มที่1หน้า 173 มีข้อความว่า .....

وَقَدْ كَانَ عَطَاءُ يُنْكِرُ أَنْ يَكُوْنَ عُثْمَانُ أَحْدَثَهُ، وَيَقُوْلُ أَحْدَثَهُ مُعَاوِيَةُ وَاللَّهُ أَعْلَمُ،

وَأَيُّهُمَاكَانَ فَالْأَمْرُالَّذِيْ عَلَى عَهْدِ رَسُوْلِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَحَبُّ إِلَيَّ ...

"ท่านอะฏออ์ ได้คัดค้านคำกล่าวที่ว่า ท่านอุษมาน เป็นผู้ริเริ่มการอะซานนี้ขึ้นมา โดยท่านกล่าวว่า ผู้ที่ริเริ่มมันขึ้นมา คือท่านมุอาวิยะฮ์ ... พระองค์อัลลอฮ์เท่านั้น ที่ทรงล่วงรู้ยิ่ง, แต่ไม่ว่าจะเป็นท่านใดจาก 2 ท่านนั้น (ที่ริเริ่มมัน) **การกระทำที่เคยปรากฏ**

ในสมัยของท่านรอซู้ลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม (หมายถึงการอะซานเพียงครั้งเดียว) **เป็นสิ่งที่ฉันชอบที่สุด**” ...

นี่คือ “ความนิ่มนวล” ในด้านวาจาของท่านอิหม่ามชาฟิอีย์ ที่ผู้เผยแผ่ซุนนะฮ์ทุกท่าน พึงจดจำไว้เป็นแบบอย่าง, .. ท่านรักษามารยาทด้วยการไม่กล่าวตำหนิตรงๆต่อการกระทำของผู้ที่เพิ่มการอะซานครั้งแรกในวันศุกร์ (ซึ่งในมุมมองของท่าน อาจจะมองว่า มัน “ก้ำกึ่งและคาบลูกคาบดอก” ในระหว่างการเป็นบิดอะฮ์หรือมิใช่บิดอะฮ์) ... แต่ท่านกลับกล่าวในลักษณะว่า การอะซานเพียงครั้งเดียว (อันเป็นซุนนะฮ์) ที่มีการปฏิบัติกันในสมัยท่านของท่านศาสดา ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัมนั้น เป็นสิ่งที่ดีที่สุดในทัศนะของท่าน ....

เพราะฉะนั้น จากคำอธิบายและจากตัวอย่างที่ผ่านมาทำให้พอจะประมวลได้ว่า สิ่งใดก็ตามที่ท่านศาสดาได้ละเอาไว้ .. โดยไม่มีสาเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งจาก 2 สาเหตุข้างต้น .. แสดงว่า **“การกระทำ”** สิ่งนั้นในภายหลัง เป็นบิดอะฮ์, และ “**การไม่กระทำ”** สิ่งนั้น **คือ “ซุนนะฮ์”** .. (เรียกตามศัพท์วิชาการว่า เป็น **سُنَّةٌ تَرْكِيَّةٌ**) คือ “ซุนนะฮ์ในการละทิ้งตามท่าน” .....

ท่านอิหม่ามอัช-เชาว์กานีย์ (สิ้นชีวิตปี ฮ.ศ. 1255) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “อิรฺชาด อัล-ฟุหูล” อันเป็นหนังสืออธิบายเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ขั้นพื้นฐานของนิติศาสตร์อิสลาม (**أُصُوْلُ الْفِقْهِ**) ว่า ....

تَرْكُهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِلشَّيْءِ كَفِعْلِهِ لَهُ فِي التَّأَسِّيْ بِهِ فِيْهِ، قَالَ ابْنُ السَّمْعَانِ : إِذَا تَرَكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَيْأً وَجَبَ عَلَيْنَا مُتَابَعَتُهُ فِيْهِ ......

“การละทิ้งสิ่งใดของท่านรอซู้ลฯ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม ก็เหมือนกับการกระทำของท่านต่อสิ่งนั้น ในแง่ที่เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตาม, .. ท่านอิบนุ อัซ-ซัมอาน ได้กล่าวว่า : เมื่อท่านรอซู้ลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม ได้ละทิ้งสิ่งใด “วาญิบ” ต่อพวกเรา จะต้องปฏิบัติตามท่านใน (การละทิ้ง) สิ่งนั้นด้วย .....”

ดังนั้น ความเข้าใจของคนทั่วๆไปที่ว่า ไม่ว่าสิ่งที่ท่านศาสดาเจตนาละทิ้งหรือเจตนากระทำ ย่อมมีน้ำหนักเพียงด้านเดียวเท่านั้นสำหรับเรา คือ ... “ท่านทำ เราทำตามก็เป็นสิ่งดี (ทำตามซุนนะฮ์), ท่านทิ้ง แต่เราทำ ก็เป็นสิ่งดี (ทำบิดอะฮ์ดี)”... จึงเป็นความเข้าใจที่ผิดพลาดและขัดแย้งกับกฎเกณฑ์ของวิชาอุศูลุลฟิกฮ์ข้อนี้ ......

ท่านเช็คอะลีย์ มะห์ฟูศ ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “อัล-อิบดาอฺ” หน้า 34 - 35 ว่า

وَأَمَّامَاتَرَكَهُ الرَّسُوْلُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاعْلَمْ أَنَّ سُنَّةَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَمَا تَكُوْنُ بِالْفِعْلِ تَكُوْنُ بِالتَّرْكِ، فَكَمَا كَلَّفَنَااللَّهُ تَعَالَى بِإِتِّبَاعِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي فِعْلِهِ الَّذِيْ يَتَقَرَّبُ بِهِ إِذَا لَمْ يَكُنْ مِنْ بَابِ الْخُصُوْصِيَّاتِ كَذَلِكَ طَالَبَنَا بِإِتِّبَاعِهِ فِيْ تَرْكِهِ، فَيَكُوْنُ التَّرْكُ سُنَّةً، وَكَمَا لاَ نَتَقَرَّبُ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى بِتَرْكِ مَافَعَلَ لاَ نَتَقَرَّبُ إِلَيْهِ بِفِعْلِ مَاتَرَكَ، فَلاَ فَرْقَ بَيْنَ الْفَاعِلِ لِمَا تَرَكَ وَالتَّارِكِ لِمَا فَعَلَ ...

“อนึ่งสิ่งใดที่ท่านรอซู้ลศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัมได้ละทิ้งไว้ก็พึงรู้เถิดว่า แท้จริง ซุนนะฮ์ของท่านนบีย์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม นั้น **มีทั้งที่ต้องปฏิบัติตาม และต้องละทิ้งตาม**, ... การที่พระองค์อัลลอฮ์ ซ.บ. ได้ทรงกำหนดให้พวกเรา ปฏิบัติตาม ท่านนบีย์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม ในการกระทำที่ท่านปฏิบัติเพื่อความใกล้ชิดต่อพระองค์อัลลอฮ์ อันมิใช่เป็นเรื่องเฉพาะตัวของท่านฉันใด พระองค์อัลลอฮ์ก็ทรงต้องการให้เราปฏิบัติตามท่านศาสดาในการละทิ้ง (ไม่กระทำ) ของท่านฉันนั้น, .. ดังนั้น การละทิ้ง (สิ่งใดที่ท่านศาสดาไม่ปฏิบัติ) จึงเป็นซุนนะฮ์, ..ก็เสมือนอย่างการที่เราไม่สามารถทำตัวให้ใกล้ชิดพระองค์อัลลอฮ์ด้วยการละทิ้งสิ่งที่ท่านศาสดาปฏิบัติฉันใด ในทำนองเดียวกัน เราก็ไม่สามารถทำตัวให้ใกล้ชิดพระองค์อัลลอฮ์ ด้วยการปฏิบัติสิ่งที่ท่านศาสดาได้ละทิ้งฉันนั้น, **ดังนั้น จึงไม่มีข้อแตกต่างอันใดในระหว่างผู้ปฏิบัติในสิ่งที่ท่านศาสดาละทิ้ง กับผู้ละทิ้งในสิ่งที่ท่านศาสดาปฏิบัติ** ....”

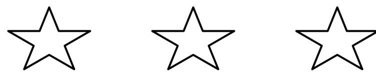
ท่านเช็ค อะลีย์ มะห์ฟูศ ยังได้กล่าวในหนังสือเล่มเดียวกัน หน้า 38 อีกว่า ...

فَإِنَّ تَرْكَهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سُنَّةٌ كَمَا أَنَّ فِعْلَهُ سُنَّةٌ، فَإِذَا اسْتَحْبَبْنَافِعْلَ مَاتَرَكَ كَانَ نَظِيْرَاسْتِحْبَابِنَا تَرْكَ مَا فَعَلَ وَلاَ فَرْقَ ....

“แน่นอน, การละทิ้ง (ไม่กระทำ) ของท่านศาสดา ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม คือซุนนะฮ์, เหมือนอย่างการกระทำของท่าน ก็คือซุนนะฮ์ ! ... เมื่อเราถือว่า การกระทำในสิ่งที่ท่านละทิ้ง เป็นเรื่องที่ชอบ ก็อุปมาเหมือนอย่างเราถือว่า การละทิ้งสิ่งที่ท่านกระทำ ก็เป็นเรื่องที่ชอบเช่นเดียวกัน ... ไม่มีข้อแตกต่างกันเลย ....”

นี่คือ ที่มาของความหมายบิดอะฮ์ตามบทบัญญัติ หน้าที่ 9 .. ซึ่งถือว่า เป็นการให้ความหมายตามกฎเกณฑ์ของวิชา **อุศูลุลฟิกฮ์** ที่สำคัญที่สุดในการกำหนดว่า สิ่งใด “เป็นบิดอะฮ์หรือไม่ใช่บิดอะฮ์ ?” ......

ความจริง ในแผนภูมิเรื่องบิดอะฮ์ตามบทบัญญัติทั้งหมด 4 ประการที่ได้นำเสนอไว้นั้น, ยกเว้นข้อที่ 3 คือ การอุตริในสิ่งที่เป็นข้อห้ามตามบทบัญญัติ และข้อที่ 4 คือ การอุตริในเรื่องของอะกีดะฮ์ (หลักศรัทธา) แล้ว **อีก 2 ข้อที่เหลือ ก็ต้องอาศัย "บรรทัดฐาน" ของกฎเกณฑ์ของวิชาอุศูลฯ ข้อนี้ มาเป็นตัวกำหนดอีกทีหนึ่งทั้งสิ้น** ...

6.ตัวอย่างสิ่งที่เป็นบิดอะฮ์ตามกฎเกณฑ์ข้างต้น.

นักวิชาการ ได้ให้ตัวอย่างเกี่ยวกับเรื่องบิดอะฮ์ตามกฎเกณฑ์ข้างต้นไว้มากมาย, แต่ผมจะขอนำเอาบางเรื่องที่เป็นปัญหาใกล้ตัวและพวกเราขัดแย้งกันมากที่สุดมานำเสนอ พร้อมกับจะอธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมในบางตัวอย่าง ดังต่อไปนี้ ....

1. การจัดงานเมาลิด หรืองานเฉลิมฉลองวันคล้ายวันเกิดของท่านศาสดา ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม ...

หากเราจะใช้ "สามัญสำนึก" เป็นเครื่องตัดสิน แน่ละ, มุสลิมที่มีอีหม่านทุกคนคงไม่มีผู้ใดปฏิเสธว่า การจัดพิธีกรรมเมาลิด หรือการเฉลิมฉลองวันคล้ายวันเกิดของท่านศาสดา ... อันเป็นเรื่องของการเลี้ยงอาหาร, การอ่านอัล-กุรฺอ่าน, ฯลฯ ... **เป็นเรื่องที่ดี** ....

ก็คงเหมือนกับ, หากเราใช้สามัญสำนึกเป็นเครื่องตัดสิน ... การอะซานเพื่อเรียกคนมานมาซวันอีด ก็เป็นเรื่องที่ดี, ... การอ่านอัล-กุรฺอ่านดังๆนำหน้ามัยยิตไปฝัง ก็เป็นเรื่องที่ดี ... ฯลฯ ดังกล่าวมาแล้วข้างต้นนั่นแหละ ....

แต่มุมมองตามบรรทัดฐานของบทบัญญัติ ย่อมแตกต่างกับมุมมองเพียงผิวเผินตามสามัญสำนึกของปุถุชน ... คือ ต้องพิจารณากันอย่างละเอียดถี่ถ้วนในหลายแง่มุม ..

ที่สำคัญและน่าสังเกตอย่างยิ่งก็คือ พิธีกรรมดังกล่าวนี้ ไม่เคยปรากฏ, ไม่ว่าในยุคสมัยที่ท่านศาสดายังมีชีวิตอยู่, ในสมัยของเศาะหาบะฮ์, ในสมัยของตาบิอีน, ในสมัยของอิหม่ามทั้ง 4 ท่าน, หรือในสามศตวรรษแรกที่ได้ชื่อว่า เป็นยุคที่ดีที่สุดของอิสลาม ดังคำรับรองของท่านศาสดา ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม ....

ตรงกันข้าม, ประวัติศาสตร์ได้บันทึกเอาไว้ว่า พิธีกรรมเมาลิด ถือกำเนิดขึ้นครั้งแรกในประเทศอียิปต์, ประมาณปี ฮ.ศ. 362 โดยสุลฏอนอัล-มุอิซ ลิดีนิลลาฮ์ แห่งวงศ์ฟาฏิมีย์ (เป็นมุสลิมนิกายชีอะฮ์, ครองอำนาจระหว่างปี ฮ.ศ. 341 – 365) ....

โดยนัยนี้ **พิธีกรรมเมาลิด จึงเป็นเรื่อง "บิดอะฮ์" โดยไม่มีข้อขัดแย้ง**, หรืออีกนัยหนึ่ง โดยมติเอกฉันท์ของนักวิชาการ ....

จุดขัดแย้ง มาอยู่ในประเด็นที่ว่า มันเป็นเรื่อง "บิดอะฮ์ดี" หรือ "บิดอะฮ์ไม่ดี"

สำหรับผู้ที่ปฏิบัติอยู่, ... แน่ละ พวกเขาย่อมจะต้องมองว่า การจัดงานเมาลิด เป็น "บิดอะฮ์ดี" -- อันเป็นมุมมอง "ในแง่ภาษา" ของคำว่า บิดอะฮ์ ที่ได้อธิบายผ่านมาแล้ว -- ซึ่งเป็นทัศนะของนักวิชาการบางท่าน ....

แต่ถ้าพิจารณากันตามกฎเกณฑ์ของวิชาอุศูลุลฟิกฮ์ข้างต้น, การทำพิธีเมาลิดหรือจัดงานฉลองวันคล้ายวันเกิดท่านนบีย์ฯ เป็น "บิดอะฮ์ต้องห้าม" ตามบทบัญญัติศาสนาแน่นอน ....

ปัญหาจึงอยู่ที่ว่า เมื่อเกิดเหตุการณ์อย่างนี้ เราจะใช้ "สามัญสำนึก" ของปุถุชน หรือจะอาศัย "กฎเกณฑ์ของวิชาการ" .. อันเป็นหลักสากลของศาสนาอิสลาม มาเป็นเครื่องตัดสิน ? ....

หากเรายอมรับว่า จะต้องใช้กฎเกณฑ์ของวิชาการศาสนาตัดสิน เราก็ต้องพิจารณาดูว่า พิธีกรรมเมาลิดหรืองานฉลองวันคล้ายวันเกิดท่านศาสดานี้ ในสมัยก่อน -- ไม่ต้องมองย้อนไปถึงยุคของท่านศาสดาหรอก, เอาแค่ยุคของเศาะหาบะฮ์และยุคหลังจากนั้นจนถึงยุคของอิหม่ามทั้ง 4 ก็พอ -- มีประเด็นส่งเสริมให้ปฏิบัติหรือไม่ ? .. ถ้ามีประเด็นส่งเสริมแล้ว แต่พวกท่านเหล่านั้นไม่ได้จัดพิธีกรรมนี้ขึ้นมา ก็ต้องพิจารณาดูต่อไปว่า พวกท่านมีอุปสรรคอะไร ? .....

และถ้าพวกท่านไม่ยอมจัดพิธีกรรมเมาลิด **ทั้งๆที่มีประเด็นส่งเสริม และไม่มีอุปสรรคอันใด** ก็แสดงว่า การมาจัดพิธีกรรมนี้ในยุคหลังๆ ถือว่า เป็นบิดอะฮ์ต้องห้ามที่น่ารังเกียจ ! ... ตามกฎเกณฑ์ของวิชาอุศูลุลฟิกฮ์ข้างต้นนั้น ......

จากข้อแรก, ... พิธีกรรมเมาลิด มีประเด็นส่งเสริมให้ประชาชนในยุคแรก จัดกันหรือไม่ ? ....

คำตอบก็คือ ประเด็นส่งเสริม มีแน่นอน, ... นั่นคือ เพื่อเป็นการแสดงออกถึงความรัก, ความเทิดทูน ที่มีต่อท่านศาสดามุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม ....

ข้อที่สอง, ... เมื่อมีประเด็นส่งเสริม -- คือ ความรักและเทิดทูนท่านนบีย์ฯ มากจนเป็นเหตุให้มีการจัดพิธีกรรมฉลองวันเกิดของท่านขึ้นมา -- ก็แล้วทำไมบรรดาเศาะหาบะฮ์และประชาชาติมุสลิมในยุคก่อนปี ฮ.ศ. 362 จึงไม่ยอมจัดงานเมาลิดฉลองวันเกิดให้ท่านนบีย์ฯ เหมือนที่พวกเราจัดกัน ? ... **พวกท่านมีอุปสรรคอะไร ?** ...

นี่คือ สิ่งที่เราจำเป็นจะต้องวิเคราะห์หาสาเหตุกันต่อไป ....

สาเหตุหรืออุปสรรคที่ขัดขวางพวกท่านจากการจัดงานฉลองวันเกิดท่านนบีย์ฯ **อาจมีได้ดังต่อไปนี้** ....

เพราะพวกท่านไม่รักท่านนบีย์เลยฯ, หรือรักท่านนบีย์น้อยกว่าพวกเรา ? ...

เพราะพวกท่านมีภารกิจมาก, จนไม่มีเวลาเหลือพอที่จะคิดจัดงานเมาลิดฉลองวันเกิดให้ท่านนบีย์ฯ ? ...

เพราะพวกท่านขี้เกียจจัดงานเมาลิด ? ...

เพราะพวกท่านจำวันเกิดท่านนบีย์ฯไม่ได้ ? ...

เพราะพวกท่านไม่ต้องการเผยแพร่เกียรติคุณของท่านนบีย์ให้โลกได้รับรู้ ? ... ฯลฯ ..

คำตอบของปัญหาทั้งหมดนั้น คิดว่า ท่านผู้อ่านทุกท่านคงจะให้คำตอบตรงกันว่า .. ไม่ใช่, และเป็นไปไม่ได้ ....

ในเมื่อคำตอบคือคำว่า ไม่ใช่, .. และในเมื่อบรรพชนผู้มีชีวิตอยู่ในยุคที่ดีเลิศดังคำรับรองของท่านศาสดาเหล่านั้น ไม่เคยจัดงานเมาลิด -- ทั้งที่ประเด็นส่งเสริมก็มีแล้ว และพวกท่านไม่มีอุปสรรคอะไร -- จึงย่อมเป็นเครื่องยืนยันว่า งานเมาลิดที่มีการจัดกันแพร่หลายในบางท้องที่หรือในบางประเทศปัจจุบันนี้ .. เป็นเรื่อง "บิดอะฮ์ที่น่ารังเกียจ" ตามบทบัญญัติ (**بِدْعَةٌ شَرْعِيَّةٌ**), และตามกฎเกณฑ์ของวิชาอุศูลุลฟิกฮ์ ...

วัลลอฮุ อะอฺลัม

แต่ถ้าจะให้คาดเดากัน (พูดให้เพราะก็ต้องใช้คำว่า สันนิษฐาน) ตามมุมมองของผม .. สาเหตุที่บรรดาเศาะหาบะฮ์และประชาชนในยุคแรก ไม่ได้จัดพิธีกรรมเมาลิดเพื่อฉลองวันคล้ายวันเกิดของท่านศาสดา น่าจะมาจากสาเหตุ 3 ประการ คือ ....

1. เพราะพวกท่านมองว่า การจัดงานเมาลิดหรืองานฉลองวันเกิดท่านศาสดา เป็นการเลียนแบบการจัดงานวันคริสต์มาสของชาวคริสต์ซึ่งจัดขึ้นเพื่อฉลองวันเกิดของท่านนบีย์อีซา (พระเยซู) ....

ท่านศาสดา ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม เคยกล่าวว่า ..

(مَنْ تَشَبَّهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ)

"ผู้ใดที่เลียนแบบชนกลุ่มใด เขาก็เป็นส่วนหนึ่งจากชนกลุ่มนั้น"

(บันทึกโดย ท่านอบู ดาวูด หะดีษที่ 4031, ท่านอะห์มัด เล่มที่ 2 หน้า 50, 92, ท่านอิบนุ อบีย์ชัยบะฮ์ เล่มที่ 4 หน้า 575 โดยรายงานมาจากท่านอิบนุ อุมัรฺ ร.ฎ.) ....

2. เพราะพวกท่านมองว่า "วิธีการ" ที่ถูกต้องที่สุดและดีที่สุด ในการแสดงความ รักต่อท่านนบีย์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม ก็คือ "การปฏิบัติตามซุนนะฮ์" ของท่าน มิใช่แสดงความรักด้วยวิธีการที่ "อุตริขึ้นมาเอง" โดยพลการ, มิหนำซ้ำยังเป็น "วิธีการ" ที่เลียนแบบพวกคริสเตียนดังเหตุผลข้อแรกอีกต่างหาก .....

ท่านอับดุลลอฮ์ บิน มัสอูด ร.ฎ. เคยกล่าวไว้ว่า ...

(إِتَّبِعُوْا وَلاَ تَبْتَدِعُوْا ! فَقَدْ كُفِيْتُمْ)

"พวกท่านจงปฏิบัติตาม, และพวกท่านจงอย่าได้อุตริเป็นอันขาด! แน่นอน พวกท่านถูก (กำหนดซุนนะฮ์) ให้, (เพื่อการปฏิบัติ) จนเพียงพอแล้ว" ...

(บันทึกโดย ท่านวะเกี๊ยะอฺ ในหนังสือ "อัซ-ซุฮ์ดิ" เล่มที่ 2 หน้า 590 (หมายเลข 315), ท่านอะห์มัด ในหนังสือ "อัซ-ซุฮ์ดิ" หน้า 162, ท่านอัด-ดาริมีย์ เล่มที่ 1 หน้า 80, ท่านมุหัมมัด บิน นัศรฺ ในหนังสือ "อัส-ซุนนะฮ์" หน้า 23, ท่านอัล-บัยฮะกีย์ ในหนังสือ "อัล-มัดค็อลฯ" หมายเลข 204) .....

3. เพราะพวกท่านรู้ดีว่า ท่านศาสดา ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม รังเกียจพฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นการประจบสอพลอ หรือการให้เกียรติท่านจนเลยเถิด ....

ท่านอนัส บิน มาลิก ร.ฎ. ได้กล่าวว่า ...

(مَاكَانَ فِي الدُّنْيَا شَخْصٌ أَحَبَّ إِلَيْهِمْ رُؤْيَةً مِنْ رَسُوْلِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَكَانُوْا إِذَا رَأَوْهُ لَمْ يَقُوْمُوْالَهُ لِمَا كَانُوْا يَعْلَمُوْنَ مِنْ كَرَاهِيَتِهِ لِذَلِكَ)

"ไม่มีอีกแล้วในโลกนี้ ผู้ซึ่งพวกเขา (เศาะหาบะฮ์) อยากจะเจอหน้ายิ่งไปกว่าท่านรอซู้ลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม, ทว่า, เมื่อพวกเขาเจอท่าน **พวกเขาจะไม่เคยยืนขึ้นเพื่อเป็นการให้เกียรติท่าน เนื่องจากพวกเขารู้ว่าท่านรังเกียจพฤติการณ์ดังกล่าวนี้"** ....

(บันทึกโดย ท่านบุคอรีย์ในหนังสือ "อัล-อะดับ อัล-มุฟร็อด" หะดีษที่ 946, ท่านอัต-ติรฺมีซีย์ หะดีษที่ 2754, ท่านอัฏ-เฏาะหาวีย์ในหนังสือ "มุชกิล-อาษารฺ" หะดีษ

ที่ 1276, ท่านอะห์มัด เล่มที่ 3 หน้า 132, และท่านอบู ยะอฺลา ในหนังสือ "อัล-มุสนัด" หะดีษที่ 183/2) ....

นับประสาอะไรกับ "การยืนให้เกียรติ" ซึ่งเป็นเรื่องธรรมดาสามัญเหลือเกินในปัจจุบัน ที่ท่านศาสดา ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม ยังรังเกียจ, แล้วการจัดงานฉลองวันเกิดให้แก่ท่านซึ่งมันเอิกเกริกยิ่งกว่าการยืนให้เกียรติหลายเท่า .. (สมมุติว่า เกิดมีเศาะหาบะฮ์ท่านใด จัดให้แก่ท่านในขณะท่านยังมีชีวิตอยู่) .. ท่านจะไม่มองว่า มัน "เลยเถิด" และน่ารังเกียจยิ่งไปกว่าหรือ ? ...

หรือท่านคิดว่า ท่านนบีย์ฯ คงจะภูมิใจและปลื้มใจสุดๆกับพิธีกรรมดังกล่าว ? ..

สิ่งใดก็ตามที่ท่านศาสดา ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม รังเกียจ, ไม่ชอบ.. (ไม่ว่าเพราะเหตุผลใดก็ตาม) สมควรแล้วหรือที่เรา – มุสลิมผู้มีอีหม่านจะปฏิบัติมัน ? ....

ด้วยเหตุนี้ จึงมีนักวิชาการจำนวนมาก,-- ทั้งในอดีตและปัจจุบัน -- ที่ได้เขียนหนังสือ เกี่ยวกับเรื่องการเป็นบิดอะฮ์ที่น่ารังเกียจของการจัดงานเมาลิด, เท่าที่ผมพอจะทราบก็มีอาทิเช่น ... ท่านอัล-มักรีซีย์ ในหนังสือ "อัล-คุฏ็อฏ" (**اَلْخُطَطُ**), ท่านก็อลเกาะชันดี้ ในหนังสือ "ศุบหัล อะอฺชาอ์", ท่านซันดูบีย์ ในหนังสือ "ตารีค อัล-เอี๊ยะห์ติฟาล บิล เมาลิดฯ", ท่านมุหัมมัด บิน บะคีต อัล-มุฏีอีย์ ในหนังสือ "อะห์ซัน อัล-กะลาม", ท่านอะลีย์ ฟิกรีย์ ในหนังสือ "อัล-มุหาเฎาะรอต", ท่านอะลีย์ มะห์ฟูศ ในหนังสือ "อัล-อิบดาอฺฯ", ท่าน ดร. อิสมาอีล อัล-อันศอรีย์ ในหนังสือ "อัล-เกาลุล ฟัศลุ ฟีย์ หุกมิล เอี๊ยะห์ติฟาล บิเมาลิดิ ค็อยริรฺ รุซุล ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม", ท่านอับดุลลอฮ์ บิน มะเนียะอฺ ในหนังสือ "หิวารฺ มะอัล มาลิกีย์", ท่านอิบนุ ตัยมียะฮ์ ในหนังสือ "อิกติฎออุศ ศิรอฏิล มุสตะกีมฯ" .... ฯลฯ. ....

ในที่นี้ ผมขอนำคำพูดของท่านอิบนุ ตัยมียะฮ์ (สิ้นชีวิตปี ฮ.ศ. 728) ในหนังสือ "อิกติฎออุศ ศิรอฏิล มุสตะกีมฯ" เล่มที่ 2 หน้า 123 – 124 มาให้อ่านกันดังนี้ .....

(**وَكَذَلِكَ مَايُحْدِثُهُ بَعْضُ النَّاسِ، إِمَّا مُضَاهَاةً لِلنَّصَارَى فِيْ مِيْلاَدِ عِيْسَى عَلَيْهِ السَّلاَمُ، وَإِمَّا مَحَبَّةً لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَتَعْظِيْمًا، وَاللَّهُ قَدْ يُثِيْبُهُمْ عَلَى هَذِهِ الْمَحَبَّةِ وَالْإِجْتِهَادِ، لاَ عَلَى الْبِدْعَةِ مِنِ اتِّخَاذِ مَوْلِدِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عِيْدًا، مَعَ اخْتِلاَفِ النَّاسِ فِيْ مَوْلِدِهِ، فَإِنَّ هَذَا لَمْ يَفْعَلْهُ السَّلَفُ، مَعَ قِيَامِ الْمُقْتَضِيْ لَهُ وَعَدَمِ الْمَانِعِ مِنْهُ، لَوْكَانَ خَيْرًا مَحْضًا أَوْرَاجِحًا لَكَانَ السَّلَفُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَحَقَّ بِهِ مِنَّا، فَإِنَّهُمْ كَانُوْا أَشَدَّ مَحَبَّةً لِرَسُوْلِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَتَعْظِيْمًا لَهُ مِنَّا، وَهُمْ عَلَى الْخَيْرِ أَحْرَصَ** ....

وَإِنَّمَا كَمَالُ مَحَبَّتِهِ وَتَعْظِيْمِهِ فِيْ مُتَابَعَتِهِ وَطَاعَتِهِ وَاتِّبَاعِ أَمْرِهِ، وَإِحْيَاءِ سُنَّتِهِ بَاطِنًاوَظَاهِرًا، وَنَشْرِمَابُعِثَ بِهِ، وَالْجِهَادِعَلَى ذَلِكَ بِالْقَلْبِ وَالْيَدِ واللِّسَانِ، فَإِنَّ هَذِهِ طَرِيْقَةُ السَّابِقِيْنَ اْلاَوَّلِيْنَ، مِنَ الْمُهَاجِرِيْنَ وَاْلاَنْصَارِ، وَالَّذِيْنَ اتَّبَعُوْهُمْ بِإِحْسَانٍ .....)

"และเฉกเช่นเดียวกับสิ่งที่กล่าวมานี้ ก็คือ สิ่งซึ่งประชาชนบางคนได้ริเริ่มขึ้นมาใหม่ ..ในมุมมองหนึ่ง ก็เป็นการเลียนแบบชาวคริสต์ในการจัดงานฉลองวันเกิดของท่านนบีย์อีซา อะลัยฮิสสลาม (วันคริสต์มาส), แต่ในอีกมุมมองหนึ่งก็เป็นการแสดงความรักและเทิดทูนต่อท่านนบีย์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม,ซึ่งบางที พระองค์อัลลอฮ์อาจจะให้ผลบุญต่อพวกเขาเพราะความรักและความทุ่มเทนี้บ้างก็ได้ ... แต่มิใช่ (พระองค์จะให้ผลบุญ) เพราะการทำบิดอะฮ์ ด้วยการยึดถือเอาวันเกิดของท่านนบีย์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม เป็นวันรื่นเริง, ทั้งๆที่พระชาชนก็ยังขัดแย้งกันอยู่เกี่ยวกับวันเกิดของท่าน, ทั้งนี้ เพราะการกระทำดังกล่าวนี้ บรรดาบรรพชนยุคแรกไม่เคยมีผู้ใดกระทำมาก่อนทั้งๆที่มีประเด็นส่งเสริม และไม่มีอุปสรรคอันใดเลย, **สมมุติว่า หากการกระทำสิ่งนี้ เป็นเรื่องดีล้วนๆหรือมีน้ำหนักแห่งความดีอยู่บ้าง แน่นอนบรรพชนเหล่านั้นเหมาะสมที่สุดที่จะทำมันยิ่งกว่าพวกเรา**,..ทั้งนี้ เนื่องจากพวกเขารักและเทิดทูนท่านนบีย์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม ยิ่งกว่าพวกเรา, ทั้งยังเป็นผู้ที่กระหายในเรื่องการทำสิ่งดีมากที่สุดด้วย ...

ความสมบูรณ์เพียบพร้อมในเรื่องความรักและการเทิดทูนท่านนบีย์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัมนั้นมิใช่อื่นใด **หากอยู่ที่การปฏิบัติตามท่าน, เชื่อฟังท่าน, กระทำตามคำสั่งของท่าน, ฟื้นฟูซุนนะฮ์ของท่าน ทั้งที่ลับและที่แจ้ง, เผยแผ่สารของท่าน, เสียสละเพื่อสิ่งเหล่านี้ทั้งใจ กาย และวาจา**, เพราะสิ่งเหล่านี้ คือแนวทางของบรรดาบรรพชนยุคแรกๆ อันได้แก่ชาวมุฮาญีรีนและชาวอันศ็อรฺ, และบรรดาผู้ซึ่งปฏิบัติตามพวกท่านเหล่านั้นด้วยคุณธรรมความดี ......"

และ, ที่ไม่ทราบว่า จะเป็นเรื่องน่าขันหรือน่าสมเพชก็คือ บรรดาผู้ที่อ้างว่ารักท่านนบีย์ฯ --- ด้วยการจัดงานเมาลิดให้ท่านนั้น --- พวกเขาส่วนมาก ไม่เคยสนใจที่จะปฏิบัติตามซุนนะฮ์ของท่านเลย ......

ท่านอิบนุ ตัยมียะฮ์ ได้กล่าวอุปมา-อุปมัย ไว้ในหนังสือ "อิกติฎออุศ ศิรอฏิล มุสตะกีมฯ" เล่มที่ 2 หน้า 124 เกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้อย่างน่าฟังว่า ....

(وَإِنَّمَا هُمْ بِمَنْزِلَةِ مَنْ يُحَلِّي الْمِصْحَفَ وَلاَ يَقْرَأُ فِيْهِ، أَوْ يَقْرَأُ فِيْهِ وَلاَ يَتَّبِعُهُ، وَبِمَنْزِلَةِ مَنْ يُزَخْرِفُ الْمَسْجِدَ وَلاَ يُصَلَّى فِيْهِ، أَوْ يُصَلِّى فِيْهِ قَلِيْلاً ....)

"และมันมิใช่อื่นใด นอกจากอุปมาพวกเขา --- ผู้ที่จัดงานเมาลิดฉลองวันเกิดให้ท่านนบีย์ฯเสียใหญ่โต แต่ไม่ปฏิบัติตามซุนนะฮ์ของท่าน --- **ก็เสมือนดั่งผู้ที่ประดับประดาอัล-กุรฺอ่านเสียดูสวยงาม แต่ไม่เคยอ่านมัน, หรือเคยอ่านบ้าง แต่ก็ไม่เคยปฏิบัติตาม**, ... และอุปมา**เหมือนดั่งผู้ที่ตกแต่งมัสญิดจนดูเลิศหรู แต่ไม่เคยเข้าไปนมาซในมัสญิดนั้น**, หรืออาจจะเคยเข้าไปนมาซบ้าง ก็แค่บางครั้งเท่านั้น ...."

2. การอ่านอัล-กุรฺอ่าน เพื่ออุทิศผลบุญให้แก่ผู้ตาย ..

เรื่องการอ่านอัล-กุรฺอ่านอุทิศผลบุญให้แก่ผู้ตายนี้ก็เช่นเดียวกัน ... ไม่เคยปรากฏหลักฐานจากหะดีษที่ถูกต้อง (**صَحِيْحٌ**) แม้แต่บทเดียวว่า ท่านศาสดา ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม จะเคยอ่านอัล-กุรฺอ่าน, ไม่ว่าที่บ้านหรือที่กุบูรฺ เพื่ออุทิศผลบุญให้แก่ผู้ตายแม้แต่ครั้งเดียว ทั้งๆที่มีประเด็นส่งเสริม, .. คือเป็นการแสดงความห่วงใยและส่งผลบุญให้แก่ผู้ตาย, และไม่มีอุปสรรคอะไรที่จะมาขัดขวางท่านจากการปฏิบัติมันด้วย ......

บรรดาหะดีษที่มีรายงานมาเกี่ยวกับเรื่องการอ่านอัล-กุรฺอ่านให้แก่ผู้ตาย ล้วนเป็นหะดีษเฎาะอีฟ (**ضَعِيْفٌ**) ทั้งสิ้น .. ดังการยอมรับของท่านอัส-สุยูฏีย์ ในหนังสือ "ชัรฺหุศ ศุดูรฺ" ของท่าน (โปรดดูหนังสือ "กัชฟุช ชุบฮาต" ของท่านมะห์มูด หะซัน รอเบียะอฺ หน้า 93) ......

ท่านเช็คอะลีย์ มะห์ฟูศ ได้กล่าวในหนังสือ "อัล-อิบดาอฺ ฯ" หน้าที่ 44 ว่า ..

وَمِنْ هَذَاالْأَصْلِ الْعَظِيْمِ تَعْلَمُ أَنَّ أَكْثَرَأَفْعَالِ النَّاسِ الْيَوْمَ مِنَ الْبِدَعِ الْمَذْمُوْمَةِكَقِرَاءَةِ الْقُرْآنِ عَلَى الْقُبُوْرِ رَحْمَةً بِالْمَيِّتِ، تَرَكَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَتَرَكَهُ الصَّحَابَةُ مَعَ قِيَامِ الْمُقْتَضِيْ لِلْفِعْلِ وَهُوَالشَّفَقَةُ بِالْمَيِّتِ، وَعَدَمِ الْمَانِعِ مِنْهُ، فَعَلَى هَذَاالْأَصْلِ الْمَذْكُوْرِ يَكُوْنُ تَرْكُهُ هُوَالسُّنَّةُ وَفِعْلُهُ بِدْعَةً مَذْمُوْمَةً، ___ وَكَيْفَ يُعْقَلُ أَنْ يَتْرُكَ الرَّسُوْلُ شَيْأً نَافِعًا يَعُوْدُ عَلَى أُمَّتِهِ بِالرَّحْمَةِ ؟ ..... فَهَلْ يُعْقَلُ أَنْ يَكُوْنَ هَذَا بَابًا مِنْ أَبْوَابِ الرَّحْمَةِ وَيَتْرُكُهُ الرَّسُوْلُ طُوْلَ حَيَاتِهِ وَلاَ يَقْرَأُ عَلَى مَيِّتٍ مَرَّةً وَاحِدَةً ؟ ....

"และจากกฎเกณฑ์อันสำคัญยิ่ง (ของวิชาอุศูลฯ) ข้อนี้ ทำให้ท่านรู้ว่า ภาคปฏิบัติของประชาชนส่วนมากในปัจจุบันนี้ ถือเป็นส่วนหนึ่งของบิดอะฮ์ที่ควรตำหนิ ...

อย่างเช่น การอ่านอัล-กุรฺอ่านที่หลุมฝังศพ (กุบูรฺ) เพื่อแสดงความเมตตารักใคร่ผู้ตาย, (สิ่งนี้) ท่านรอซู้ลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม และบรรดาเศาะหาบะฮ์ของท่าน ได้ละทิ้งมัน ทั้งๆที่มีประเด็นส่งเสริมให้กระทำ นั่นคือ ความห่วงใยที่มีต่อผู้ตาย, และก็ไม่มีอุปสรรคใดๆที่จะขัดขวางพวกท่านจากกระทำมัน ... ดังนั้น ตามกฎเกณฑ์ดังกล่าว ถือว่า การละทิ้ง (คือไม่กระทำ) สิ่งนี้ คือซุนนะฮ์, และการกระทำมัน จึงเป็นบิดอะฮ์ที่ควรตำหนิ .....

มันจะกินกับปัญญาได้อย่างไรว่า ท่านรอซู้ลฯ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม จะละทิ้งสิ่งหนึ่งซึ่งอำนวยคุณประโยชน์ในด้านเมตตาธรรมที่กลับคืนไปหาอุมมะฮ์ของท่านเอง ? ...... มันกินกับปัญญาหรือว่า สิ่งนี้ (การอ่านอัล-กุรฺอ่านที่กุบูรฺ) เป็นประตูหนึ่งจากบรรดาประตูแห่งความเมตตา แล้วท่านรอซู้ลฯ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม กลับละทิ้งมันตลอดชีวิตของท่าน, โดยไม่เคยไปอ่านอัล-กุรฺอ่านให้กับผู้ตายคนใดเลยแม้แต่ครั้งเดียว ? ....”

เมื่อเขียนมาถึงจุดนี้ ทำให้ผมนึกถึงหนังสือเล่มหนึ่งขึ้นมาได้, หนังสือเล่มนั้น มีชื่อว่า “การอ่านอัลกุรฺอานให้กับผู้ตาย” น่าเสียดายที่ผู้เขียนหนังสือนั้น “ไม่กล้า” ระบุชื่อของตัวเองไว้ด้วย จึงไม่รู้ว่า เป็นใคร ?, ... รู้แต่เพียงว่า เป็นชาวภูเก็ต ......

ผมไม่ให้ความสำคัญกับหนังสือเล่มนั้นแม้แต่นิดเดียว เพราะผู้เขียน,นอกจากขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาการหะดีษอันเป็นหลักฐานขั้นพื้นฐานของหนังสือเล่มนั้นโดยตรงแล้ว ยังเขียนหนังสือมีเนื้อหาโจมตีด้วยความอคติต่อผู้ที่มีทัศนะตรงข้ามกับตนเองด้วย ....

และจุดที่น่าสมเพชที่สุดก็คือ ข้อความในหน้าที่ 13 และหน้าที่ 24 ของหนังสือเล่มนั้น .....

ในหน้าที่ 13 มีข้อความดังต่อไปนี้ .....

“เมื่อเขียนมาถึงตรงนี้หากพวกที่เป็นวาฮาบีย์ หรือฮูกมมูดา หรือพวกไหนก็ตามที่บอกว่า การอ่านอัลกุรอานที่กุโบร์เป็นการกระทำที่ทำให้เกิดความผิดหรือเป็นบาป หากเป็นผู้เขียนคิดเช่นนั้น ผู้เขียนถือว่าจำเป็นที่สุดแล้วที่จะต้องมีการเตาบะฮ์ อันเนื่องมาจากความเข้าใจที่ผิดพลาด คำพูดที่ผิดพลาด และจะต้องกล่าว 2 คำชาฮาดะฮ์ (มูจาบใหม่) เพราะการถือว่าหรือพูดว่า ของไม่ฮาร่ามว่าฮาร่ามนั้น ต้องถือว่าตกกาเฟร หรือการสิ้นสภาพการเป็นมุสลิม”

และในหน้าที่ 24 มีข้อความที่คล้ายๆกันอีกว่า .....

“แต่เมื่อมาถึงตรงนี้ ผู้เขียนเห็นว่า ใครกันแน่ที่งมงาย ? ใครกันแน่ที่กระทำหรือพูดโดยไม่เข้าใจหลักฐาน ? ผู้เขียนเห็นว่าผู้ที่เป็นวาฮาบีย์ หรือฮูกมมูดา มาถึงตรงนี้ จำเป็นที่สุดแล้วที่พวกเขาจะต้องกลับคำพูด หรือต้องเตาบะฮ์ (**توبة**) หรือถ้าวาฮาบีย์คนไหนหรือฮูกมมูดาคนไหน กล่าวว่า การอ่านอัลกุรอานที่กุโบร์**ฮาร่าม** โดยอาศัยหะดีษที่หามาทั้งหมด ผู้เขียนเห็นว่าผู้ที่กล่าวเช่นนั้น จำเป็นจะต้องกล่าวคำปฏิญาณใหม่ (หรือเข้ารับอิสลามใหม่) เพราะคนที่กล่าวเช่นนั้น (ว่าฮาร่าม) ผู้เขียนเห็นว่า **ตกเป็นกาเฟร** หรือการสิ้นสภาพเป็นมุสลิม ......”

ผมจะไม่พูดถึงความไม่ประสีประสาของผู้เขียนท่านนั้นเกี่ยวกับเรื่องของวะฮ์ฮาบีย์ที่เขาไม่รู้แม้แต่ ก. ข. ของแนวทางนี้, และจะไม่เขียนถึงคำศัพท์แปลกๆที่เพิ่งจะเคยได้ยินจากท่านเป็นคนแรก คือคำว่า ฮูกมมูดา (เพราะที่เคยได้ยินก็คือคำว่า เกาม์ มูดา ซึ่งแปลตรงตัวว่า กลุ่มหนุ่ม, และบางครั้งก็จะเรียกเป็นภาษาไทยว่า คณะใหม่) ....

แต่ที่อยากจะพูดแนะนำด้วยความสงสารและสมเพชเวทนาก็คือ บุคคลแรกสุดที่ควรจะต้องกล่าวชะฮาดะฮ์ใหม่ ไม่ใช่พวกวาฮาบีย์หรือฮูกมมูดาที่กล่าวว่า การอ่านอัล-กุรฺอ่านที่กุบูรฺเป็นบิดอะฮ์ต้องห้าม ... ดังที่ท่านผู้เขียนท่านนั้นตัดสินพวกเขาหรอก .....

ตัวผู้เขียนเองนั่นแหละที่ควรจะต้องรีบ “มูจาบ” ใหม่โดยด่วนที่สุด ! ...

ทั้งนี้ เพราะท่าน “อาจจะ” ตกเป็นกาฟิรฺไปแล้ว ฐานกล่าวหาคนมุสลิมว่าเป็นกาฟิรฺ, และคำกล่าวหานั้น มัน “ย้อนศร” กลับมาหาตัวผู้พูด คือท่านผู้เขียนเองเต็มๆ ... ตามนัยแห่งหะดีษเศาะเหี๊ยะฮ์บทหนึ่ง .....

ก่อนอื่น ผมก็อยากจะอธิบายให้ท่านผู้เขียนท่านนั้นทราบเอาบุญว่า หลักการของผู้ที่พูดว่า สิ่งนั้นหะรอมหรือสิ่งนี้หะล้าล .. แล้วผู้พูด ต้องตกศาสนาหรือตกมุรฺตัดนั้น ... มีหลักการอยู่ว่า **หมายถึงสิ่งหะรอมหรือสิ่งหะล้าลนั้น เป็นสิ่งหะรอมหรือหะล้าล “โดยมติเอกฉันท์” (อิจญมาอฺ) ของนักวิชาการ, .. แต่ไม่ใช่สิ่งหะรอมหรือหะล้าลที่เป็นปัญหาขัดแย้งอย่างในกรณีนี้** ....

ท่านเช็คซัยยิด บักรีย์ ได้กล่าวอธิบายไว้ในหนังสือ “อิอานะฮ์ อัฏ-ฏอลิบีน” เล่มที่ 4 หน้า 135 ว่า ......

(قَوْلُهُ وَجَحْدِ مُجْمَعٍ عَلَيْهِ) أَيْ إِنْكَارِمَا أُجْمِعَ عَلَى إِثْبَاتِهِ اَوْعَلَى نَفْيِهِ، فَدَخَلَ فِيْهِ جَمِيْعُ الْوَاجِبَاتِ الْمُجْمَعِ عَلَيْهَا وَجَمِيْعُ الْمُحَرَّمَاتِ كَذَلِكَ .....

(คำพูดที่ว่า และการคัดค้านสิ่งซึ่งเป็นมติเอกฉันท์) คือ ... (สาเหตุแห่งการตกมุรฺตัดนั้น) ได้แก่การคัดค้านสิ่งซึ่งนักวิชาการ**มีมติเป็นเอกฉันท์**แล้วว่า ได้ (หะล้าล), หรือ ไม่ได้ (หะรอม) ... ดังนั้น ที่ถูกจัดเข้าอยู่ในคำพูดดังกล่าวนี้ก็คือ (การคัดค้าน) **ทั้งหมดของสิ่งวาญิบที่เป็นมติเอกฉันท์ และทั้งหมดของสิ่งหะรอมที่เป็นมติเอกฉันท์** ...

ท่านซัยยิด ซาบิก ได้กล่าวไว้ในหนังสือ "ฟิกฮุส ซุนนะฮ์" เล่มที่ 2 หน้า 384 ว่า ...

..... และบางส่วนจากตัวอย่างที่แสดงถึงความเป็นกาฟิรฺนั้น ได้แก่ : .....

2 – إِسْتِبَاحَةُ مُحَرَّمٍ أَجْمَعَ الْمُسْلِمُوْنَ عَلَى تَحْرِيْمِهِ، كَاسْتِبَاحَةِ الْخَمْرِ، وَالزِّنَا، وَالرِّبَا وَأَكْلِ الْخِنْزِيْرِ وَاسْتِحْلاَلِ دِمَاءِ الْمَعْصُوْمِيْنَ وَأَمْوَالِهِمْ

3 -- تَحْرِيْمُ مَا أَجْمَعَ الْمُسْلِمُوْنَ عَلَى حِلِّهِ كَتَحْرِيْمِ الطَّيِّبَاتِ

2. ได้แก่การพูดหรือยึดถือว่าอนุญาต (คือ ถือว่าหะล้าล) ในสิ่งซึ่งบรรดามุสลิม มีมติเอกฉันท์แล้วว่าหะรอม เช่น พูดหรือถือว่า อนุญาตให้ดื่มเหล้าได้, ผิดประเวณีได้, รับดอกเบี้ยได้, บริโภคเนื้อสุกรได้, หรือการอนุญาตให้ล่วงละเมิดในชีวิตและทรัพย์สินของผู้ที่ได้รับการคุ้มครองตามหลักการศาสนาแล้ว เป็นต้น ......

3. ได้แก่การห้าม (คือ **ถือว่าหะรอม) ในสิ่งซึ่งบรรดามุสลิม <u>มีมติเอกฉันท์</u>แล้วว่าหะล้าล** อย่างเช่น การห้าม (บริโภค) สิ่งที่ดีๆทั้งหลาย (เช่นกล่าวว่า การบริโภคเนื้อวัวควาย, แพะ, แกะ เป็นสิ่งหะรอม เป็นต้น) .....

ดังนั้น ในกรณีของการอ่านอัล-กุรฺอ่านให้แก่ผู้ตาย --- ไม่ว่าที่บ้านหรือที่กุบูรฺ --- ผู้ที่กล่าวว่า อ่านได้ .. ก็ไม่ตกมุรฺตัด, และผู้ที่กล่าวว่า อ่านไม่ได้ ก็ไม่ตกมุรฺตัด, คือ ยังคงสภาพความเป็นมุสลิมอยู่ทั้งสองฝ่าย **เพราะปัญหาการอ่านอัล-กุรฺอ่านให้ผู้ตายเป็นปัญหา "ขัดแย้ง"** .. ซึ่งเด็กที่เพิ่งจะเริ่มสัมผัสกับการศึกษาศาสนา ก็ยังรู้ดี ....

เพราะฉะนั้น เมื่อเราบังอาจไปกล่าวหาผู้ที่ยังเป็นมุสลิมอยู่ --- ตามหลักการและมติของนักวิชาการ --- ว่า เป็นกาฟิรฺ, ต้องกล่าวปฏิญาณใหม่ ... อะไรจะเกิดขึ้น ? ......

ท่านอับดุลลอฮ์ อิบนุ อุมัรฺ ร.ฎ. ได้รายงานมาจากท่านรอซู้ลุลลอฮ์ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ว่า .....

(إِذَا كَفَّرَالرَّجُلُ أَخَاهُ فَقَدْ بَاءَ بِهَا أَحَدُهُمَا)

"เมื่อบุคคลใดได้กล่าวหาพี่น้อง(มุสลิม)ของเขาว่า เป็นกาฟิรฺ คำกล่าวหา(ว่าเป็นกาฟิรฺ)นั้น ก็จะกลับไปหาคนใดคนหนึ่งจาก 2 คนนั้น" ......

(บันทึกโดย ท่านมุสลิม หะดีษที่ 111/60, และท่านอะห์มัด เล่มที่ 2 หน้า 23, 142) ....

และอีกสำนวนหนึ่งของหะดีษนี้ที่ท่านอิบนุ อุมัรฺ ร.ฎ.ได้รายงานมาจากท่านนบีย์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม ก็คือ ......

أَيُّمَا امْرِئٍ قَالَ لأَخِيْهِ : يَا كَافِرُ! فَقَدْ بَاءَ بِهَا أَحَدُهُمَا، إِنْ كَانَ كَمَا قَالَ، وَإِلاَّ رَجَعَتْ عَلَيْهِ

"ผู้ใดก็ตามที่กล่าวกับพี่น้อง(มุสลิม)ของเขาว่า : นี่ เจ้ากาฟิร ! .. แน่นอน คำพูดนั้นจะต้องตกอยู่กับคนใดคนหนึ่งจาก 2 คนนั้น, ... คือ (ผู้ถูกกล่าวหา) อาจเป็นกาฟิรฺจริงตามคำกล่าวหาของเขา, หรือมิฉะนั้น คำกล่าวหานั้นจะย้อนกลับมาหาตัวเขา(ผู้พูด) เอง" ....

(บันทึกโดย ท่านบุคอรีย์ หะดีษที่ 6104, ท่านมุสลิม หะดีษที่ 111/60, ท่านอัต-ติรฺมีซีย์ หะดีษที่ 2637, ท่านมาลิกใน "อัล-มุวัฏเฏาะอ์"เล่มที่ 2 หน้า 250-251 หรือหะดีษที่ 1910 จากการอธิบายของท่านอัซ-ซุรฺกอนีย์, และท่านอะห์มัด เล่มที่ 2 หน้า 18, 44, 47, 60, 112 และ 113) ......

เมื่อเราทราบดีแล้วว่า ใครก็ตามที่กล่าวว่า ... "ไม่อนุญาตให้อ่านอัล-กุรฺอ่านที่กุบูรฺ" ... **เขาไม่ได้ตกเป็นกาฟิรฺ** ตามการกล่าวหาของผู้เขียนหนังสือเล่มนั้น ดังมติและหลักการของนักวิชาการ ที่ได้อธิบายมาแล้ว ....

การเป็นกาฟิรฺจึงต้องย้อนกลับไปยัง "**ผู้กล่าวหา**" แน่นอน ...

ดังนั้น ผมเชื่อว่า ท่านผู้เขียนหนังสือเล่มนั้น คงจะเข้าใจความหมายของหะดีษทั้ง 2 บทนี้ดีแล้ว, และคิดว่า ท่านคงจะต้องรู้ตัวดีว่า ตนเองควรจะทำอย่างไรต่อไปเพื่อสวัสดิภาพของตนเองทั้งดุนยาและอาคิเราะฮ์ .....

3. การที่ญาติผู้ตาย จัดเลี้ยงอาหารเพื่ออุทิศผลบุญให้แก่ผู้ตาย.

การกระทำดังกล่าวนี้ มีชื่อเรียกกันทั่วๆไปตามความเข้าใจของชาวบ้านว่า "การทำบุญให้แก่ผู้ตาย" ... ซึ่งเป็นการเรียกตามความเข้าใจของพี่น้องร่วมชาติที่เป็นชาวไทยพุทธ เพราะเข้าใจว่า การกระทำดังกล่าว เป็นเรื่องดีที่ได้รับผลบุญและสามารถอุทิศให้แก่ผู้ตายได้ .....

แต่ตามหลักการของอิสลาม, --- **ดังการเห็นพ้องกันของ นักวิชาการทั้ง 4 มัษฮับ** --- การกระทำดังกล่าวนี้ นอกจากจะไม่ได้รับผลบุญแล้ว **ผู้กระทำและผู้ที่ร่วม**

สนับสนุนยังอาจจะได้รับบาป ฐานอุตริพิธีกรรมที่ไม่เคยมีแบบอย่างจากท่านศาสดาและบรรพชนผู้ทรงคุณธรรมยุคแรกๆ ....

คงไม่มีผู้ใดปฏิเสธว่า ในขณะที่ท่านศาสดา ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม ยังมีชีวิตอยู่นั้น เศาะหาบะฮ์ของท่านจำนวนมากได้เสียชีวิต, ไม่ว่าเป็นการเสียชีวิตตามธรรมดาหรือจากการสู้รบ แต่ก็ไม่ปรากฏว่า ท่านจะเคยสั่งให้ญาติผู้ตาย จัดเลี้ยงอาหารเพื่ออุทิศผลบุญให้แก่ผู้ตายคนใด ... ทั้งๆที่มีประเด็นส่งเสริมเต็มเปี่ยม .. คือ เป็นการแสดงความรักและความเอื้ออาทรด้วยการส่งมอบผลบุญให้ผู้ตาย ... และก็ไม่มีอุปสรรคใดๆจากการปฏิบัติสิ่งนี้ด้วย ......

ด้วยเหตุนี้ นักวิชาการทั้ง 4 มัษฮับ จึงเห็นพ้องต้องกันว่า การที่ลูกเมียหรือญาติผู้ตายเป็นเจ้าภาพจัดทำอาหาร แล้วเชิญแขกมารับประทาน เพื่ออุทิศผลบุญให้ผู้ตายนั้นเป็น **بِدْعَةٌ مُنْكَرَةٌ** หรือ การอุตริที่ต้องห้าม ....

(โปรดดูข้อมูลจากหนังสือ “อิอานะฮ์ อัฏ-ฏอลิบีน” อันเป็นตำราฟิกฮ์ที่นิยมอ่านและสอนกันมากในมัษฮับชาฟิอีย์, เล่มที่ 2 หน้า 145-146) .....

ในที่นี้ ผมขอเสนอตัวอย่างจากคำพูดของนักวิชาการผู้ได้รับความเชื่อถืออย่างสูงยิ่ง 2 ท่านแห่ง**มัษฮับชาฟิอีย์** ... คือท่านอิหม่ามนะวะวีย์ (สิ้นชีวิตปี ฮ.ศ. 676) และท่านอิบนุหะญัร อัล-ฮัยตะมีย์ (สิ้นชีวิตปี ฮ.ศ. 974) ......

ท่านอิหม่ามนะวะวีย์ ได้กล่าวในหนังสือ “อัล-มัจญมั๊วะอฺ” เล่มที่ 5 หน้า 320 ว่า .....

قَالَ صَاحِبُ الشَّامِلِ وَغَيْرُهُ : وَأَمَّا إِصْلاَحُ أَهْلِ الْمَيِّتِ طَعَامًا وَجَمْعُ النَّاسِ عَلَيْهِ فَلَمْ يُنْقَلْ فِيْهِ شَيْئٌ وَهُوَ بِدْعَةٌ غَيْرُمُسْتَحَبَّةٍ .....

“ท่านเจ้าของหนังสือ “อัช-ชามิล” และนักวิชาการท่านอื่นๆกล่าวว่า : อนึ่ง การที่ครอบครัวของผู้ตายได้จัดเตรียมอาหารอย่างดี และเชิญชวนประชาชนให้มาร่วมรับประทานนั้น พฤติกรรมนี้ **ไม่เคยปรากฏมีรายงานหลักฐานมาแต่ประการใด** ดังนั้นมันจึงเป็น **อุตริกรรมที่ไม่ชอบตามหลักการศาสนา**” ....

หมายเหตุ : ท่านเจ้าของหนังสือ “อัช-ชามิล” มีชื่อว่า อบูนัศรฺ มะห์มูด บิน อัล-ฟัฎล์ อัล- อิศบะฮานีย์, มีชื่อรองว่า “อิบนุ ศ็อบบาค” เป็นชาวเมืองอิศฟาฮาน, สิ้นชีวิตปี ฮ.ศ. 512 ......

การที่ท่านอิหมามนะวะวีย์ ได้คัดลอกข้อความนี้มาโดยไม่มีการท้วงติง ตามหลักการถือว่า เป็นการยอมรับทัศนะที่ท่านได้คัดลอกมานี้ .....

และคำกล่าวที่ว่า "เป็นอุตริกรรมที่ไม่ชอบฯ" แสดงว่า การกระทำดังกล่าวเป็นเรื่องน่ารังเกียจ, ที่นอกจากจะ**ไม่ได้รับผลบุญ** ดังความเข้าใจของผู้ปฏิบัติแล้ว ยังอาจจะได้รับบาปอีกด้วย ......

ท่านซัยยิด บักรีย์ เจ้าของหนังสือ "อิอานะฮ์ อัฏ-ฏอลิบีน" ได้นำคำตอบเกี่ยวกับเรื่องนี้ของท่านอะห์มัด บิน ซัยนีย์ ดะห์ลาน มุฟตีย์คนหนึ่งแห่งมัษฮับชาฟิอีย์ ซึ่งในคำตอบดังกล่าว มีการนำเสนอข้อมูลจากคำกล่าวของท่านอิบนุหะญัรฺ อัล-ฮัยตะมีย์ จากหนังสือ "ตุ๊ห์ฟะตุ้ล มุห์ตาจญ์" ประกอบดังต่อไปนี้ ......

نَعَمْ، مَايَفْعَلُهُ النَّاسُ مِنَ ٱلإِجْتِمَاعِ عِنْدَأَهْلِ الْمَيِّتِ وَصُنْعِ الطَّعَامِ مِنَ الْبِدَعِ الْمُنْكَرَةِ الَّتِيْ يُثَابُ عَلَى مَنْعِهَا وَالِىٰالأَمْرِ ....قَالَ الْعَلاَّمَةُ أَحْمَدُ بْنُ حَجَرٍ فِيْ تُحْفَةِ الْمُحْتَاجِ لِشَرْحِ الْمِنْهَاجِ : وَيُسَنُّ لِجِيْرَانِ أَهْلِهِ أَيِ الْمَيِّتِ تَهِيْئَةُ طَعَامٍ يَشْبَعُهُمْ يَوْمَهُمْ وَلَيْلَهُمْ، لِلْخَبَرِالصَّحِيْحِ : إِصْنَعُوْالآلِ جَعْفَرٍطَعَامًا فَقَدْ جَاءَهُمْ مَايُشْغِلُهُمْ، وَيُلَحُّ عَلَيْهِمْ فِى ٱلاَكْلِ نَدْبًا .... وَمَا اعْتِيْدَ مِنْ جَعْلِ أَهْلِ الْمَيِّتِ طَعَامًا لِيَدْعُواالنَّاسَ إِلَيْهِ بِدْعَةٌ مَكْرُوْهَةٌ كَإِجَابَتِهِمْ لِذَلِكَ ....

" ใช่แล้ว, .. สิ่งซึ่งประชาชนกำลังกระทำกันอยู่ อันหมายถึงการไปชุนนุมกัน ณ ที่ครอบครัวผู้ตาย, และมีการประกอบอาหาร(เลี้ยงกัน) ถือว่า **เป็นหนึ่งจากอุตริกรรมต้องห้าม**, **ซึ่งผู้นำที่คัดค้านสิ่งนี้จะได้รับผลบุญตอบแทน**, ... ท่านอัลลามะฮ์ อิบนุหะญัรฺ ได้กล่าวในหนังสือ "ตุ๊ห์ฟะตุ้ล มุห์ตาจญ์" อันเป็นตำราอธิบายหนังสือ "อัล-มินฮาจญ์" ว่า : และสุนัต (เป็นเรื่องดี) ให้บ้านใกล้เรือนเคียงผู้ตาย นำอาหารที่เพียงพอต่อพวกเขา (ลูกเมียผู้ตาย) **รับประทานในวันและคืนนั้น** เพราะมีหะดีษเศาะเหี๊ยะฮ์รายงานมาว่า (ท่านศาสดากล่าวว่า) : "พวกท่านจงทำอาหารไปให้ครอบครัวของญะอฺฟัรฺเถิด เพราะพวกเขากำลังประสบความเศร้าโศกอยู่" ... และสมควรจะคะยั้นคะยอพวก เขาให้รับประทานอาหารด้วย .... และสิ่งซึ่งถูกปฏิบัติจน**กลายเป็นประเพณีไปแล้ว** .. อันได้แก่การที่ครอบครัวผู้ตายได้ปรุงอาหารขึ้นมา เพื่อจะเชิญชวนให้ประชาชนมาร่วมรับประทานนั้น **ถือเป็นอุตริกรรมที่น่ารังเกียจ เช่นเดียวกับการตอบรับคำเชิญชวนไปร่วมในงานเลี้ยงนี้ (ก็เป็นเรื่องที่น่ารังเกียจเช่นเดียวกัน)** .....

(จากหนังสือ "อิอานะฮ์ อัฏ-ฏอลิบีน" เล่มที่ 2 หน้า 145-146) ...

ผมจึงยังมองไม่เห็นและไม่เข้าใจจนกระทั่งเดี๋ยวนี้ว่า ผลบุญที่เราเข้าใจว่าจะได้รับจากการจัดเลี้ยงอาหาร เพื่ออุทิศไปให้ผู้ตายดังกล่าวนั้น เราจะเอามาจากใคร ? และจากที่ไหน ? .....

ท่านอัล-กุรฏูบีย์ **แห่งมัซฮับ หะนะฟีย์** ได้กล่าวไว้ในหนังสือ "อัต-ตัซกิเราะฮ์" หน้าที่ 102 ว่า .....

وَمِنْهُ الطَّعَامُ الَّذِىْ يَصْنَعُهُ أَهْلُ الْمَيِّتِ الْيَوْمَ فِيْ يَوْمِ السَّابِعِ، فَيَجْتَمِعُ لَهُ النَّاسُ يُرِيْدُوْنَ بِذَلِكَ الْقُرْبَةَ لِلْمَيِّتِ وَالتَّرَحُّمَ لَهُ، وَهَذَا مُحْدَثٌ لَمْ يَكُنْ فِيْمَا تَقَدَّمَ، وَلاَ هُوَمِمّا يَحْمَدُه الْعُلَمَاءُ قَالُوْا وَلَيْسَ يَنْبَغِىْ لِلْمُسْلِمِيْنَ أَنْ يَقْتَدُوْا بِأَهْلِ الْكُفْرِ، وَيَنْهَى كُلُّ إِنْسَانٍ أَهْلَهُ عَنِ الْحُضُوْرِ لِمِثْلِ هَذَا

وَقَالَ أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ : هُوَ مِنْ فِعْلِ الْجَاهِلِيَّةِ ! قِيْلَ لَهُ : أَلَيْسَ قَدْ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ " إِصْنَعُوْا لآلِ جَعْفَرٍ طَعَامًا ؟" فَقَالَ : لَمْ يَكُوْنُوْا هُمُ اتَّخَذُوْا ! إِنَّمَا اتُّخِذَ لَهُمْ، فَهَذَا كُلُّهُ وَاجِبٌ عَلَى الرَّجُلِ أَنْ يَمْنَعَ أَهْلَهُ مِنْهُ، وَلاَ يُرَخِّصَ لَهُمْ، فَمَنْ أَبَاحَ ذَلِكَ لاَهْلِهِ فَقَدْ عَصَى اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ، وَأَعَانَهُمْ عَلَى اْلإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ ....

"และส่วนหนึ่งจากพฤติกรรมของพวกญาฮิลียะฮ์ก็คือ เรื่องอาหารซึ่งครอบครัวผู้ตายในปัจจุบัน ได้ปรุงขึ้นมาในวันที่ 7 (แห่งการตาย, .. ความจริง ไม่ว่าจะปรุงขึ้นมาในวันตาย, วันที่ 3, วันที่ 7, วันที่ 10, หรือ 40 วัน, หรือ 100 วัน ฯลฯ ก็เป็นอีหรอบเดียวกัน) .. แล้วประชาชนก็จะมาร่วมทานอาหารนั้น, **จุดประสงค์ของพวกเขาก็คือ ต้องการอุทิศส่วนกุศลไปให้ผู้ตายและแสดงความเมตตาต่อผู้ตาย,** **<u>นี่คือ อุตริกรรมซึ่งไม่เคยปรากฏในยุคก่อนๆ</u>**, และก็มิใช่ว่า จะเป็นสิ่งที่นักวิชาการยกย่องสรรเสริญอะไรเลย, (ตรงข้าม) พวกเขา (นักวิชาการ) กล่าวว่า ไม่สมควรที่มุสลิมเราจะไปเลียนแบบพวกกาฟิรฺ, และ**<u>สมควรที่มนุษย์ทุกคนจะต้องห้ามปรามลูกเมียของเขาจากการไปร่วมในงานประเภทนี้</u>** ....

ท่านอิหม่ามอะห์มัด อิบนุหัมบัล กล่าวว่า : **นี่คือ พฤติการณ์ของญาฮิลียะฮ์ !** มีผู้ท้วงติงท่านว่า ท่านนบีย์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม เคยกล่าวไว้มิใช่หรือว่า ให้พวกท่านทำอาหารให้แก่ครอบครัวของญะอฺฟัรฺ ? .. ท่านอิหม่ามอะห์มัดตอบว่า .."(คำสั่งนั้น) มิใช่ให้พวกเขา (ครอบครัวผู้ตาย) เป็นผู้ทำ (อาหารให้พวกเรากิน), แต่ให้(พวกเรา) ทำไปให้พวกเขาต่างหาก" ... ทั้งหมดนี้ คือ**สิ่งวาญิบสำหรับผู้ชายที่จะต้องห้ามปรามลูกเมียของเขาจากการปฏิบัติมัน**, หากผู้ใดผ่อนผันเรื่องนี้แก่ลูกเมียของเขา เขาก็เป็นผู้ทรยศ

ต่ออัลลอฮผู้ทรงเกรียงไกรและยิ่งใหญ่, และยังเป็นการช่วยเหลือลูกเมียในเรื่องความบาปและการเป็นศัตรูกัน ....”

ท่านเช็คอะห์มัด ซัยนีย์ ดะห์ลาน มุฟตีย์แห่งมัษฮับชาฟิอีย์ ยังได้กล่าวในการตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องนี้อีกตอนหนึ่งว่า ....

وَلاَ شَكَّ أَنَّ مَنْعَ النَّاسِ مِنْ هَذِهِ الْبِدْعَةِ الْمُنْكَرَةِ فِيْهِ إِحْيَاءٌ لِلسُّنَّةِ وَإِمَاتَةٌ لِلْبِدْعَةِ، وَفَتْحٌ لِكَثِيْرٍمِنْ أَبْوَابِ الْخَيْرِ وَغَلْقٌ لِكَثِيْرٍمِنْ أَبْوَابِ الشَّرِّ، فَإِنَّ النَّاسَ يَتَكَلَّفُوْنَ تَكَلُّفًاكَثِيْرًا يُؤَدِّىْ إِلَى أَنْ يَكُوْنَ ذَلِكَ الصُّنْعُ مُحَرَّمًا وَاللَّهُ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى أَعْلَمُ ....

“และไม่มีข้อสงสัยใดๆเลยว่า การห้ามปรามประชาชนจาก(การกระทำ)สิ่งบิดอะฮ์ต้องห้ามข้อนี้ เป็นการฟื้นฟูซุนนะฮ์ และเป็นการทำลายบิดอะฮ์, .. และยังเป็นการเปิดประตูแห่งความดีมากมาย และเป็นการปิดประตูแห่งความชั่วมากมาย, เพราะว่าประชาชน ต่างก็ทุ่มเทกัน(ในเรื่องนี้)อย่างหนัก จนอาจทำให้การปฏิบัติดังกล่าว เป็นเรื่องต้องห้ามได้ วัลลอฮุ ซุบหานะฮู วะตะอาลา อะอฺลัม......”

(จากหนังสือ “อิอานะฮ์ อัฏ-ฏอลิบีน” เล่มที่ 2 หน้า 135) ......

แล้วท่านซัยยิด บักรีย์ ก็ได้กล่าวสรุปเกี่ยวกับเรื่องนี้ ในหนังสือเล่มและหน้าดังกล่าวว่า ....

وَقَدْ أَجَابَ بِنَظِيْرِهَذَيْنِ الْجَوَابَيْنِ مُفْتِى السَّادَاتِ الْمَالِكِيَّةِ وَمُفْتِى السَّادَاتِ الْحَنَابِلَةِ

“และประธานฝ่ายตอบปัญหาของมัษฮับมาลิกีย์ และประธานฝ่ายตอบปัญหาของมัษฮับหัมบาลีย์ ก็ได้ให้คำตอบ (ในเรื่องเดียวกันนี้) คล้ายคลึงกับ 2 คำตอบข้างต้นของมัษฮับชาฟิอีย์และมัษฮับหะนะฟีย์ (ที่ผ่านมาแล้ว).....”

ที่กล่าวมานี้ทั้งหมด เป็นเพียง “บางตัวอย่าง” จากข้อมูลทางวิชาการเกี่ยวกับปัญหาการที่ครอบครัวผู้ตาย เป็นเจ้าภาพจัดเลี้ยงอาหารประชาชน เพื่ออุทิศผลบุญให้แก่ผู้ตาย (ตามความเข้าใจของผู้ปฏิบัติ) ..ซึ่งผู้ที่นิยมปฏิบัติสิ่งนี้อยู่ ควรจะรับฟังและสังวรณ์กันไว้ให้มาก ....

ที่น่าสังเกตอีกอย่างหนึ่งก็คือ นอกจากการเห็นพ้องต้องกันของนักวิชาการทั้ง 4 มัษฮับว่า การที่ครอบครัวผู้ตายจัดเลี้ยงอาหารเพื่ออุทิศผลบุญให้แก่ผู้ตาย เป็นบิดอะฮ์ที่ต้องห้ามและน่ารังเกียจแล้ว นักวิชาการเหล่านั้น ต่างก็กล่าวสอดคล้องกันว่า **การกระทำดังกล่าวนั้น <u>ไม่เคยปรากฏรายงานหลักฐานจากหะดีษ</u>**, และไม่ใช่เป็นการกระทำของบรรพชนผู้ทรงคุณธรรมยุคแรกๆ ......

คำพูดดังกล่าวนี้ แสดงถึงการ "**ปฏิเสธความถูกต้อง**" ของรายงาน 2 บท ที่ท่านเจ้าของหนังสือ "การอ่านอัล-กุรฺอานให้กับผู้ตาย" ได้นำมาอ้างอิงไว้ในหน้าที่ 36 ของหนังสือเล่มนั้น, ซึ่งบทแรก มีข้อความดังนี้ .....

أَخْرَجَ أَحْمَدُ بْنُ مَنِيْعٍ فِيْ مُسْنَدِهِ عَنِ الْأَحْنَفِ بْنِ قَيْسٍ قَالَ حِيْنَ طُعِنَ عُمَرُ أَمَرَ صُهَيْبًا أَنْ يُصَلِّيَ بِالنَّاسِ ثَلاَثًا، وَأَمَرَ بِأَنْ يُجْعَلَ لِلنَّاسِ طَعَامًا ....

"นำมาบันทึกโดย อะหมัดอิบนุมะเนียะ ในหนังสือบันทึกของท่าน รายงานจากอะหนัฟอิบนุก็อยส ท่านอะหนัฟพูดว่า : เมื่อท่านอุมัรฺ (อิบนุคอตตอบ คอลีฟฮ์คนที่ 2) ถูกแทง (ก่อนตาย) ท่านอุมัร ได้สั่งให้ท่านสุฮัยบ ให้นำละหมาด (ยะนาซะฮ์) กับคนทั้งหลาย และได้สั่งให้ท่านสุฮัยบทำอาหารเลี้ยงผู้คน"

(ดูหนังสือ อัลมาตอลีบุลอาลิยะฮ์ ของอิบนุฮายัร อัลอัสกอลานีย์ เล่มที่ 1 หน้า 199)

และในบทที่สอง มีข้อความว่า .....

أَخْرَجَ أَحْمَدُ فِى الزُّهْدِ عَنْ طَاوُسٍ قَالَ : اَنَّ الْمَوْتى يُفْتَنُوْنَ فِيْ قُبُوْرِهِمْ سَبْعًا، وَيُسْتَحَبُّوْنَ أَنْ يُطْعِمُوْا عَنْهُمْ تِلْكَ الْأَيَّامَ ....

นำมาบันทึกโดยท่านอะหมัด (อิบนุฮัมบัล) ในหนังสือ อัศศุดี จากท่านตอวูส (ซึ่งเป็นลูกศิษย์ของศอฮาบะฮ์) กล่าวว่า : แท้จริง บรรดาผู้ตาย พวกเขาได้ความฟิตนะ (ความทุกข์) ในบรรดากุโบร์ของพวกเขาในเจ็ดวัน (แรก) และพวกเขา (หมายถึงศอฮาบะฮ์) เห็นชอบให้พวกเขา (หมายถึงครอบครัวผู้ตายที่สามารถทำได้) ทำอาหารแทนจากพวกเขา (หมายถึงบรรดาผู้ตาย หรือทำนูหรี) ในบรรดาวันเหล่านั้น :

(อ้างข้อมูลจากหนังสือเล่มและหน้าเดียวกันกับบทแรก)

นี่คือ ตัวบท, การใส่สระ, คำแปล, และคำอธิบาย (ข้อความในวงเล็บ)ที่ผมคัดลอกมาจากหนังสือเล่มนั้น .. คำต่อคำ ......

ผมไม่ได้สนใจถึงการคัดลอกตัวบทผิด, ใส่สระผิด, และอธิบายผิด จากข้อความข้างต้น (ซึ่งผู้ที่พอจะรู้วิชาไวยากรณ์อฺรับอยู่บ้างก็คงจะมองออกว่า ใส่สระผิด และอธิบายผิดอย่างไร) แต่ที่อยากจะถามท่านเจ้าของหนังสือ "การอ่านอัลกุรอานให้กับผู้ตาย" ท่านนั้นก็คือ ...

1. ข้อความของหะดีษทั้ง 2 บทข้างต้น ท่านคัดมาจากหนังสือ **اَلْمَطَالِبُ الْعَالِيَةُ** จริงๆดังที่อ้าง หรือคัดลอกต่อมาจากตำราเล่มอื่นอีกทีหนึ่ง ? ....

เพราะข้อความจริงๆของหะดีษทั้ง 2 บทดังที่ถูกบันทึกไว้ในหนังสือดังกล่าว ซึ่งเป็นเล่มที่ 2 หน้า 534 และ 535 หรือหะดีษที่ 858, 859 ... มีบางคำ ไม่ตรงกับที่ท่านคัดลอกมาดังข้างต้น !....

2. สายรายงานของหะดีษทั้ง 2 บทนั้น --- ก่อนที่จะถึงท่านอัล-อะห์นัฟ บิน ก็อยส์ ในบทแรก, และก่อนจะถึงท่านฏอวูซ ในบทที่สอง --- ท่านได้เห็น, และพอจะรู้หรือยังว่า เป็นสายรายงานที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ ตามหลักวิชาการหะดีษหรือไม่ ? ....

ผมขออธิบายให้ท่านผู้อ่านและท่านเจ้าของหนังสือเล่มนั้น ได้รู้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับหะดีษ 2 บทนั้นพอเป็นสังเขป ดังนี้ ....

1. ในบทแรก, พื้นฐานของหะดีษนี้ ... อันได้แก่เรื่องการถูกฆาตกรรมของท่านอุมัรฺ, และการที่ท่านสั่งให้ท่านสุฮัยบ์ บิน ซินาน ร.ฎ. ทำหน้าที่เป็นอิหม่ามนำประชาชนนมาซญะมาอะฮ์ 3 วัน ในขณะที่เศาะหาบะฮ์อีก 6 ท่าน กำลังประชุมเพื่อเฟ้นหาตัวเคาะลีฟะฮ์คนใหม่หลังจากท่านอุมัรฺ ร.ฎ. ... เป็นหะดีษที่ถูกต้อง, ดังการบันทึกของท่านบุคอรีย์ หะดีษที่ 3700, ท่านอิบนุหะญัรฺ อัล-อัสเกาะลานีย์ ในหนังสือ “อัล-มะฏอลิบ อัล-อาลิยะฮ์” -- ที่ถูกอ้างถึงข้างต้น -- หะดีษที่ 3902 (เล่มที่ 8 หน้า 366) ... โดยรายงานมาจากท่านอัมรฺ บิน มัยมูน ร.ฎ. อันเป็นหะดีษที่มีข้อความยืดยาวมาก ....

แต่ข้อความที่ถูกนำมาอ้างในหนังสือเล่มนั้น (เพื่อเป็นหลักฐานเรื่อง “การทำนูหรี” บ้านผู้ตาย) จากหะดีษข้างต้นประโยคที่ว่า ... “ท่านอุมัรฺ ได้สั่งให้ท่านสุฮัยบ์ทำอาหารเลี้ยงผู้คน” ... ถือว่า เป็นข้อความที่ “มุงกัรฺ” หรืออ่อนมาก เพราะข้อความนี้ มีปรากฏอยู่เฉพาะในรายงานนี้--- **ซึ่งเป็นสายรายงานที่เฎาะอีฟ** --- เพียงบทเดียว ... ขณะที่รายงานที่ถูกต้องอื่นๆซึ่งรายงานมาเกี่ยวกับเรื่องการถูกฆาตกรรมของท่านอุมัรฺ ร.ฎ., จากการบันทึกของท่านบุคอรีย์ และท่านอิบนุหะญัรฺ ในหนังสือที่ได้ระบุชื่อไว้นั้น ไม่มีข้อความเรื่องท่านอุมัรฺ สั่งเลี้ยงอาหารปรากฏอยู่เลย .....

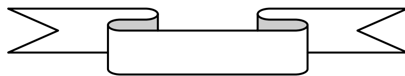
2. รายงานบทที่สอง ก็มีลักษณะคล้ายบทแรก, คือ ข้อความตอนท้ายที่ว่า .. **ดังนั้น พวกเขา (เศาะหาบะฮ์) จึงเห็นชอบที่จะบริจาคอาหารแทนจากผู้ตายเหล่านั้น ใน (เจ็ด) วันดังกล่าว** ....ถือว่า เป็นข้อความที่ “ชาซ หรือมุงกัรฺ” คือ ผิดเพี้ยนหรืออ่อนมากเช่นเดียวกันตามหลักวิชาการหะดีษ, ทั้งนี้ เพราะเป็นข้อความที่รายงานเพิ่มเติมมาเฉพาะในกระแสนี้ ซึ่งเป็นกะแสรายงานที่เฎาะอีฟ ....

ส่วนรายงานที่ถูกต้องกว่า ดังการบันทึกของท่าน อิบนุ ญุรีอยจญ์ ในหนังสือ "อัล-มุศ็อนนัฟ" ของท่าน มีเพียงข้อความว่า .. ผู้ศรัทธานั้น จะถูกทดสอบ (ในกุบูรฺ ของเขา) 7 วัน" ... โดยไม่มีข้อความเรื่องเศาะหาบะฮ์เลี้ยงอาหารแทนให้ผู้ตายใน 7 วัน เหล่านั้นแต่ประการใด .....

ลองใช้สามัญสำนึกง่ายๆ ... ถ้าหากว่ารายงานทั้ง 2 บทนั้น ถูกต้อง นักวิชาการทั้ง 4 มัษฮับที่คัดค้านเรื่องนี้จะกล้าพูดหรือว่า การทำ "นูหรีบ้านผู้ตาย" เป็นบิดอะฮ์ หรือ "อุตริกรรม" **<u>ที่ไม่เคยปรากฏแบบอย่างมาก่อน</u> ?** .....

หรือท่านเจ้าของหนังสือ "การอ่านอัล-กุรอานให้กับผู้ตาย" เล่มนั้นเข้าใจว่าท่านเป็นคนแรกที่อ่านเจอหลักฐาน 2 บทนี้ ? .....

อันเนื่องมาจากไม่ต้องการให้หนังสือเล่มนี้ของผมยืดยาวเกินไป จึงไม่ขอวิเคราะห์ข้อเท็จจริงและรายละเอียดของรายงานทั้ง 2 บทนั้นในที่นี้, แต่ผมตั้งใจที่จะหาเวลาว่าง เพื่อชี้แจงความผิดพลาดและการขาดความรู้ความเข้าใจในวิชาการของผู้เขียนหนังสือเล่มนั้นต่อไปเป็นการเฉพาะ, รวมทั้งการวิเคราะห์หลักฐานจากหะดีษในหนังสือเล่มนั้นซึ่ง .. **ส่วนใหญ่,** หรือ เกือบจะทั้งหมด .. เป็นหะดีษเฎาะอีฟและหะดีษเมาฎั๊วะอฺ ให้ท่านผู้อ่านรับทราบ อินชาอัลลอฮ์ .....

1) <u>ตัวอย่างบิดอะฮ์เกี่ยวกับเรื่องผู้ตาย ตามกฎเกณฑ์ของวิชาอุศูลฯ ข้างต้น</u> อาทิเช่น ....

1. อิหม่ามนำนมาซผู้ตาย หันมาถามมะอ์มูมหลังให้สล่ามว่า "ท่านจะว่าอย่างไรเกี่ยวกับมัยยิตนี้ ?" แล้วมะอ์มูมก็จะตอบพร้อมๆกันว่า "เป็นคนดี" ฯลฯ ....

2. อิหม่ามกล่าวนำเสียงดังว่า "อัล-ฟาติหะฮ์" ขณะมีผู้ยก-วาง, ยก-วางมัยยิต 3 ครั้ง หลังจากให้สล่ามจากนมาซมัยยิต แล้วผู้นมาซก็จะอ่านฟาติหะฮ์พร้อมกันจนจบทุกครั้ง ก่อนที่จะหามมัยยิตไปฝัง ....

พฤติกรรมดังกล่าวนี้ ไม่เคยปรากฏ, ไม่ว่าในตำราฟิกฮ์เล่มใด, ของมัษฮับใดก็ตาม ...นอกจากเป็นเพียงการกระทำของผู้รู้บางท่าน เพื่อเป็นการ "**สร้างภาพ**" ความขลังให้ตัวเองในสายตาชาวบ้านเท่านั้น ....

3. การหันผู้ป่วยหนักใกล้ตายไปทางกิบลัต .....

4. การอ่าน مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ ขณะปั้นดินกอบแรก, และอ่าน وَفِيْهَانُعِيْدُكُمْ ในดินกอบที่สอง, และอ่าน وَمِنْهَانُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى ในดินกอบที่สาม ก่อนที่จะวางดินนั้นลงในหลุม ....

ตามหลักฐานที่ถูกต้อง ให้กอบดินแล้ววางลงในกุบูรฺ 3 กอบโดยไม่ต้องอ่านอะไรทั้งสิ้น ....

5. การอะซานในบางท้องที่ก่อนเอามัยยิตลงหลุม .....

6. การอ่านตัลกีนหลังจากฝังผู้ตายเสร็จแล้ว ... (จากหนังสือ "อัสสุนัน วัลมุบตะดะอาต" หน้า 108, และหนังสือ "สุบุลุส สลาม" เล่มที่ 2 หน้า 114) ....

หลักฐานที่ถูกต้องหลังจากฝังผู้ตายเสร็จก็คือ การอ่านดุอาอิสติฆฟารฺ และดุอาตัษบีตให้แก่ผู้ตาย .. ดังการบันทึกของท่านอบูดาวูด, ท่านอัล-หากิม, และท่านอัล-บัยฮะกีย์ โดยรายงานมาจากท่านอุษมาน บิน อัฟฟาน ร.ฎ. ....

7. การใช้นิ้วมือล้วงควักในทวารหนักและทวารเบาของมัยยิตผู้หญิงขณะอาบน้ำมัยยิต เพราะกลัวว่า จะไม่สะอาดพอตอนห่อผ้าและตอนนำไปฝัง .....

8. การนมาซฮะดียะฮ์ ให้ผู้ตายในคืนแรกของการตาย ....

9. การเนียตอุทิศผลบุญทุกครั้งที่ทำความดี เช่น การนมาซ, การถือศีลอด, การอ่านอัล-กุรฺอ่าน, การเศาะดะเกาะฮ์ ฯลฯ ให้แก่ผู้ตาย ....

10. การเฝ้ากุบูรฺ 3 วัน, 7 วัน, 10 วัน .. หรืออาจจะมากกว่าหรือน้อยกว่านั้น ..

11. การไปซิยาเราะฮ์กุบูรฺบิดามารดา, แล้วอ่านซูเราะฮ์ ยาซีนให้ทุกวันศุกร์ ....

หะดีษที่รายงานมาเกี่ยวกับเรื่องนี้ เป็นหะดีษเก๊ (เมาฎู๊วะอฺ) ดังการวิจารณ์ของนักวิชาการหะดีษหลายท่าน ....

12. การไปซิยาเราะฮ์กุบูรฺในวันอีดทั้งสอง .... (จากหนังสือ "อัล-มัดค็อล" เล่มที่ 1 หน้า 286, หนังสือ "อัล-อิบดาอฺ" หน้า 271) ....

ฯลฯ

2). ตัวอย่างบิดอะฮ์ในเรื่องอิบาดะฮ์ต่างๆ.

1. การนมาซซุฮ์ริหลังนมาซวันศุกร์ในบางท้องที่ ที่มีมัสญิด 2 แห่ง อันเนื่องมาจากมัสญิดของตน นมาซวันศุกร์หลังมัสญิดอีกลูกหนึ่ง ...

2. การนมาซซุนนะฮ์ ก็อบลียะฮ์ (นมาซสุนัต) ก่อนวันศุกร์ ....

ที่ถูกต้อง อนุญาตให้มะอ์มูมที่มามัสญิดก่อนเวลาในวันศุกร์ นมาซ "สุนัตมุฏลัก" หรือสุนัตฟรี, ... กี่ร็อกอะฮ์ก็ได้, ก่อนเคาะฏีบจะขึ้นนั่งบนมิมบัร, แต่ไม่ใช่นมาซสุนัตก่อนวันศุกร์เป็นการเฉพาะ ....

3. การ "ตัรฺกิยะฮ์" ... คือ การเชิญเคาะฏีบให้อ่านคุฏบะฮ์ด้วยคำว่า ...

إِنَّ اللَّهَ وَملاَئِكَتَهُ يُصَلُّوْنَ عَلَى النَّبِيِّ يآأَيُّهَاالَّذِيْنَ آمَنُوْا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوْا تَسْلِيْمًا

4. เคาะฏีบหรือมะอ์มูม ยกมือทั้งสองในขณะเคาะฏีบอ่านดุอา ในคุฏบะฮ์ ....

5. การอ่านอุศ็อลลีย์ ก่อนตักบีเราะตุ้ลเอี๊ยะห์รอม ในทุกๆครั้งที่จะนมาซ ....

6. การอ่านเศาะละวาตแก่ท่านนบีย์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม ด้วยท่วงทำนองดังๆพร้อมๆกัน หลังการให้สล่ามจากนมาซฟัรฺฎูแล้ว .....

7. การอ่านซูเราะฮ์ยาซีน 3 จบในคืนนิศฟูชะอฺบาน โดยเนียตให้อายุยืนยาว, ให้รอดพ้นจากบะลาอ์ต่างๆ เป็นต้น, แล้วอ่านดุอาตบท้ายว่า ......

(اَللَّهُمَّ يَا ذَاالْمَنِّ وَلاَ يُمَنُّ عَلَيْهِ يَا ذَاالْجَلاَلِ وَالإِكْرَامِ ....)

8. การถือศีลอดรอมะฎอนในคืนขึ้น 1 ค่ำ ตามปฏิทินสากล โดยไม่ได้ดูเดือนเสี้ยวของเดือนรอมะฎอนเลย .....

9. การจัดเก็บซะกาตทรัพย์สิน เช่น จากค่าเช่าบ้าน, จากเงินเดือน เป็นต้น .. **เป็นรายเดือน**, และ/หรือเก็บเกินจากอัตราที่ศาสนากำหนดไว้ คือ 2.5 เปอร์เซ็นต์ ....

10. ให้ผู้ที่จะเดินทางไปทำหัจญ์ ลงจากบ้านในวันที่ถือว่าเป็นวันดี แล้วห้ามกลับมาบ้าน และต้องไปพักอาศัยที่บ้านคนอื่นทั้งๆไม่ถึงเวลาเดินทางจริง ....

11. การอะซานของผู้ที่มาส่งผู้เดินทางไปทำหัจญ์ ตอนเรือหรือเครื่องบินจะออกจากท่าหรือสนามบินเหมือนอะซานนมาซ ....

12. ผู้ที่เนียตทำหัจญ์หรืออุมเราะฮ์ นมาซตะหี้ยะตุ้ลมัสญิด เมื่อเข้าไปในมัสญิดอัล-หะรอมครั้งแรก ก่อนการฏอว้าฟ .....

13. การทำอุมเราะฮ์ ซ้ำๆกันหลายครั้ง, ก่อนหรือหลังทำหัจญ์ ....

14. การเชือดสัตว์ที่มักกะฮ์ เพื่อเสียดัมกรณีทำหัจญ์แบบตะมัตตั๊วะฮ์ ก่อนถึงวันนะหัรฺหรือวันอีดอัฎหาอ์ .....

15. การนมาซซุฮ์ริและนมาซอัศริที่อะรอฟะฮ์อย่างละ 4 ร็อกอะฮ์โดยไม่ได้นมาซย่อ, และการนมาซสุนัตระหว่างสองนมาซนั้น ....

16. การนมาซมัคริบที่อะรอฟะฮ์ก่อน แล้วจึงออกเดินทางไปมุซดะลิฟะฮ์ ...

17. การนมาซอีดที่มีนา สำหรับผู้ที่กำลังทำหัจญ์ .....

18. การมุ่งไปที่หลุมฝังศพของท่านศาสดา ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัมเลย เมื่อเข้าไปในมัสญิดของท่านที่มะดีนะฮ์ ก่อนการนมาซตะหิยะตุ้ลมัสญิด ....

19. เจตนาพักอยู่ที่นครมะดีนะฮ์ไม่น้อยกว่า 8 วัน เพื่อต้องการนมาซญะมาอะฮ์ให้ครบ 40 เวลา โดยเข้าใจและเชื่อมั่นว่า การกระทำดังกล่าว จะถูกบันทึกว่าเป็นผู้ถูกปลดปล่อยจากความเป็นมุนาฟิก, และรอดพ้นจากไฟนรก ...

(3).ตัวอย่างบิดอะฮ์ในเรื่องอะกีดะฮ์หรือหลักศรัทธา

1. ความเชื่อที่ว่า ชัยฏอนจะมาหาผู้ป่วยหนัก โดยจำแลงร่างเป็นบิดามารดาของเขา แล้วจะเสนอเงื่อนไขให้ผู้ป่วยเปลี่ยนศาสนา เพื่อแลกกับการให้น้ำดื่ม เป็นต้น ...

2. ความเชื่อที่ว่า การร้องให้โดยทำให้น้ำตาหยดถูกผู้ตาย จะทำให้ผู้ตายถูกลงโทษหรือถูกทรมาน .....

3. ความเชื่อที่ว่า ยังมีนบีย์อื่นอีกหลังจากท่านนบีย์มุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม

4. ความเชื่อที่ว่า การอิสรออ์และเมียะอฺรอจญ์ (การเดินทางยามราตรีของท่านนบีย์ฯ จากมัสญิดหะรอมที่มักกะฮ์ ไปสู่บัยตุ้ลมักดิสที่เยรูซาเล็ม, แล้วขึ้นสู่ท้องฟ้าเพื่อเฝ้าพระองค์อัลลอฮ์ ซ.บ. และเดินทางกลับภายในคืนเดียว) เป็นเพียงการนิมิตฝันของท่าน ...

5. ความเชื่อที่ว่า การฟื้นคืนชีพในโลกหน้า ไม่มีจริง ...

6. ความเชื่อที่ว่า การสอบถามของมะลาอิกะฮ์ต่อผู้ตายในหลุมฝังศพ เป็นเรื่องเท็จ ...

7. ความเชื่อที่ว่า สวรรค์และนรก ไม่มีจริง, เป็นเพียงเรื่องสมมุติเท่านั้น ...

8. ความเชื่อที่ว่า ผู้ตายในกุบูรฺ สามารถให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ไปขอความช่วยเหลือได้ ....

9. ความเชื่อของชีอะฮ์ที่ว่า อิหม่ามของตนเป็นมะอฺศูม คือผู้ไร้บาป เช่นเดียวกับบรรดานบีย์ๆ ....

10. ความเชื่อที่ว่า อิหม่ามเหล่านั้น สามารถล่วงรู้วันตายของตนเอง, จะไม่ตายเว้นแต่ต้องการจะตาย ....

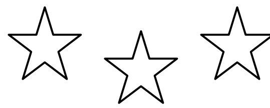
11. ความเชื่อที่ว่า อิหม่ามเหล่านั้น สามารถล่วงรู้สิ่งต่างๆทั้งในอดีต, ปัจจุบัน, และอนาคต โดยไม่มีสิ่งใดซ่อนเร้นจากความรู้ของพวกเขา ....

12. ความเชื่อที่ว่า อิหม่ามเหล่านั้น คือพระพักตร์ของอัลลอฮ์, ดวงตาของอัลลอฮ์, มือของอัลลอฮ์, และลิ้นของอัลลอฮ์ .....

13. ความเชื่อที่ว่า แผ่นดินทั้งหมด เป็นของอิหม่าม, ซึ่งพวกเขามีสิทธิ์จะให้มันแก่ผู้ใดก็ได้ที่พวกเขาประสงค์ ....

14. ความเชื่อที่ว่า เศาะหาบะฮ์ทั้งหมด ตกมุรฺตัด หลังจากการสิ้นชีวิตของท่านนบีย์ยกเว้นเพียง 3 ท่านเท่านั้น ....

ฯลฯ

สรุป.

จากข้อมูลทั้งหมดที่กล่าวมาแล้วเกี่ยวกับเรื่องความหมาย, โทษทัณฑ์ และตัวอย่างของสิ่งบิดอะฮ์ พอจะสรุปได้ดังนี้ .....

1. คำว่า “บิดอะฮ์” มี 2 ความหมาย, คือ ความหมายตามหลักภาษา และความหมายตามบทบัญญัติ ....

2. ความหมายบิดอะฮ์ตามหลักภาษา หมายถึงทุกอย่างที่ถูกสร้างหรือประดิษฐ์ขึ้นมาใหม่โดยไม่มีแบบอย่างมาก่อน, ความหมายตามนัยนี้จึงกว้างและครอบคลุมทุกอย่างที่ถูกสร้างขึ้นมาใหม่ ... ไม่ว่าในเรื่องทางโลกหรือทางศาสนา, ไม่ว่าเป็นเรื่องดีหรือเรื่องเลว, ...

3. ความหมายบิดอะฮ์ตามบทบัญญัติที่เป็นความหมายมาตรฐานที่สุด ก็คือกฎเกณฑ์ของวิชาอุศูลุลฟิกฮ์ ที่ว่า ...

[مَاتَرَكَهُ رَسُوْلُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَعَ قِيَامِ الْمُقْتَضِىْ وَانْتِفَاءِ الْمَانِعِ فَفِعْلُهُ بَعْدَهُ بِدْعَةٌ، وَتَرْكُهُ سُنَّةٌ] .....

“สิ่งใดก็ตาม (ในเรื่องศาสนา) ที่ท่านนบีย์มุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม ละทิ้ง, **ทั้งๆที่มีประเด็นส่งเสริมให้ทำ และไม่มีอุปสรรคใดๆในการจะทำสิ่งนั้น** การมาทำสิ่งนั้นภายหลัง เรียกว่า บิดอะฮ์, และการไม่ทำสิ่งนั้น คือ ซุนนะฮ์” ....

4. หากสิ่งใดในเรื่องศาสนาที่ท่านนบีย์ ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม ละทิ้งเพราะมีอุปสรรคต่อการกระทำสิ่งนั้นในขณะนั้น หรือ, เพราะไม่มีประเด็นส่งเสริมให้ทำ ... การกระทำสิ่งนั้นภายหลัง ไม่เรียกว่า เป็นบิดอะฮ์ตามบทบัญญัติ, ... แต่เรียกว่า "อัล-มะศอลิห์ อัล-มุรฺซะละฮ์ : أَلْمَصَالِحُ الْمُرْسَلَةُ" คือ (การกระทำ) สิ่งดีที่ถูกละและปล่อยวางไว้ ....

5. ทุกๆบิดอะฮ์ตามหลักการศาสนา ถือเป็นความหลงผิด, โดยไม่มีข้อยกเว้นใดๆทั้งสิ้น .....

และสุดท้ายนี้ ผมขอฝากข้อคิดสำหรับท่านผู้อ่านไว้ด้วยคำพูดของบุคคลสำคัญจากอดีต 2 ท่าน .... ท่านแรก คือท่านฮิชาม บิน อุรฺวะฮ์ (เป็นตาบิอีน, และเป็นหลานของท่านหญิงอาอิชะฮ์ ร.ฎ. สิ้นชีวิตปี ฮ.ศ. 145 หรือ 146) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า .....

[لاَ تَسْأَلُواالنَّاسَ الْيَوْمَ عَمَّا أَحْدَثُوْهُ، فَإِنَّهُمْ قَدْ أَعَدُّوْا لَهُ جَوَابًا، وَلَكِنْ سَلُوْهُمْ عَنِ السُّنَّةِ فَإِنَّهُمْ لاَ يَعْرِفُوْنَهَا] .....

"พวกท่าน อย่าไปถามประชาชนปัจจุบันในสิ่งที่พวกเขาอุตริมันขึ้นมา เพราะพวกเขาจะเตรียมข้ออ้าง (คำตอบ) ไว้ให้เรียบร้อยแล้ว, แต่จงถามเขาเรื่องซุนนะฮ์ซิ แล้วพวกเขาจะไม่รู้จักมันเลย (ว่า ซุนนะฮ์ในเรื่องนั้นๆ เป็นอย่างไร ?)" .....

(จากหนังสือ "อัล-อิบดาอ์ ฟี มะฎอรฺร์ อัล-อิบติดาอฺ" ของท่านเช็คอะลีย์ มะห์ฟูศ หน้า 41) ......

ท่านที่สอง คือ ท่านอิหม่ามมาลิก บิน อนัส ร.ฎ. (สิ้นชีวิตปี ฮ.ศ. 179) ซึ่งท่านเคยกล่าวไว้ --- ดังการรายงานของท่านอิบนุ มาญิชูน --- ว่า ....

[مَنِ ابْتَدَعَ فِى اْلإِسْلاَمِ بِدْعَةً يَرَاهَا حَسَنَةً فَقَدْ زَعَمَ أَنَّ مُحَمَّدًا خَانَ الرِّسَالَةَ، لاَنَّ اللّٰهَ يَقُوْلُ : اَلْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِيْنَكُمْ ... فَمَالَمْ يَكُنْ يَوْمَئِذٍ دِيْنًا لَمْ يَكُنِ الْيَوْمَ دِيْنًا ....]

"ผู้ใดอุตริสิ่งใดขึ้นมาในอิสลาม **โดยมองว่ามันเป็นเรื่องดี** แน่นอนเขาผู้นั้นกล่าวหาท่านนบีย์ มุหัมมัด (ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม) ว่า ทุจริต (หรือบกพร่อง) ในการปฏิบัติหน้าที่รอซู้ล, เพราะพระองค์อัลลอฮ์ ซ.บ. ทรงกล่าวเอาไว้แล้วว่า : วันนี้ข้าฯ ได้ให้ศาสนาของพวกเจ้า สมบูรณ์แล้ว .... ดังนั้น **สิ่งใดก็ตาม ถ้าหากในวันนั้นมิใช่ (เป็นเรื่องของ) ศาสนา มาในวันนี้ มันก็ไม่ใช่เป็นเรื่องของศาสนา"** ....

(จากหนังสือ "อัล-เอี๊ยะอฺติศอม" ของท่านอัช-ชาฏิบีย์, เล่มที่ 1 หน้า 49)

وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِالصَّوَابِ وَإِلَيْهِ الْمَرْجِعُ وَالْمَآبُ ...
وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى خَيْرِخَلْقِهِ مُحَمَّدٍ، وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ ...

مَحْمُوْدُ بْنُ عَبْدِاللَّهِ الْهُوَاسِيّ
(ปราโมทย์ ศรีอุทัย)

ليلة الجمعة 20 ذوالحجة 1426
(คืนวันศุกร์ ที่ 20 มกราคม 2549)